

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

APJUNGĖS

AMERIKA, LDS ORGANĄ, DARBININKĄ IR LIETUVIŲ ŽINIĄS

680 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

Copyright

XL. Nr. 65

Redakcija: GLenmore 5-7281

ANTRADIENIS (TUESDAY)

RUGSĖJIS - SEPTEMBER 13 D. 1955 M.

Administracija GLenmore 5-7068

10 CENTŲ

Adenaueris Maskvoje laikosi kietai

Maskvoje derybos tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos prasidėjo penktadienį. Pirmą kartą po karo, pirmą kartą, Bulgarijos, Prie jo buvo partijos sekretorius Chruščiovas ir užs. reik. min. Molotovas. Prie kanclerio Adenauerio buvo užs. reik. min. Brentano ir valst. sekr. Hallsteinas.

SVARSTĖ ŠIUOS KLAUSIMUS

Pirmos dienos susitikime išaiškėjo abiejų pusių norai: Bulgarijos nori "normalių santykių" su Vokietija, Vokietijos su jungimą išimant. Adenaueris prieš kalbėdamas apie "normalius santykius" nori, kad belaisviai būtų gražinti.

Šeštadienį pirmininkavo Adenaueris. Tris valandas trukusiame posėdy kalbos sukosi apie tuos du klausimus — belaisvių gražinimą ir Vokietijos su jungimą. Belaisvių klausimą svarstant atmosfera labai įkai- to.

Po posėdžio sovietų informacija tuojau perdavė smulkmenas spaudai.

CHRUŠČIOVAS "IŠVEIDĖ"

Bulgarijos pasiūlė atnaujinti diplomatinis santykius. Adenaueris atsakė: tam pirmoji sąlyga paleisti belaisvius. (Jų vokiečiai priskaito iki 100,000).

Bulgarijos atsakė, kad belaisvių daugiau neturi; turi tik 9626 nuteistų karo nusikaltėlių prieš Sovietų Sąjungą.

Brentano pareiškė, kad be karo belaisvių paleidimo neįmanomi jokie normalūs santykiai tarp dviejų valstybių. "Reikia išsiaiškinti ne tik dėl tūkstančių ar šimtų tūkstančių, bet net dėl milijonų vokiečių, kurių likimas nežinomas nuo karo pabaigos".

Adenaueris pridėjo, kad žinomi yra žiaurumai, kuriuos pridarė Hitleris; į juos vokiečių tauta žiūrinti su pasibjaurėjimu. Bet ir sovietų kariuomenė vokiečių žemėje pridarė tam tikrų dalykų...

Chruščiovas aštriu tonu paneigė, kad Sovietų kariuomenė būtų žiauriai elgusis vokiečių žemėje. Adenauerio žodžius pavadino "įžeidimu" ir aiškino, kad jei tie žmonės negali grįžti į savo šeimas, tai kalti esą tie, kurie karą pradėjo. "Mes, rusai, sienos neperžengėm"...

Adenaueris atsakė, kad nacių klišos negalima sutapdinti su vokiečių tauta ir už jos nusikaltimus bausti žmones.

Pagalčiau pats Chruščiovas pradėjo atmosferą vėl atleisti ir gražinti į draugiškesnę nuotaiką.

VOKIETIJOS SUJUNGIMAS— NE MASKVOS REIKALAS

Dėl Vokietijos sujungimo pradėjo Bulgarijas. Esą Vokietijos sujungimas — tai pačių vokiečių vidaus reikalas. Jeigu vakarų ir rytų Vokietijos negali dėl to susitarti ir net tuo reikalu kalbėtis, tai nėra prasmes daugiau to reikalo čia svarstyti.

Chruščiovas aiškino iš kitos pusės — kad Vokietijos įstojimas į Nato yra kliūtis Vokietijai sujungti.

Brentano: "Jokia saugumo sistema Europoje neturės tvirtą pagrindą, kol Vokietija suksaldyta". Molotovas vėl grįžo prie Bulgarijos ir jį paremė, kad sujungimas tai vokiečių pačių reikalas.

Vokiečiai apstatyti šnipais ir mikrofonais. Vokiečiai reikalauja belaisvių. Sovietai reikalauja, kad Adenaueris tartųsi su rytų Vokietija. Vilčių nedaug.

Chruščiovas tęsė savo argumentus prieš Nato, kad jis nukreiptas prieš Sovietus, nes Sovietų į savo organizaciją nepriėmė.

Po audringo posėdžio išėinančio

ADENAUERIO VEIDĄ MATĖ LABAI SUSIRŪPINUSI

Spėjama, kad Vokietijos sujungimo klausimas čia nepasistūmės pirmyn. Spėjama taip pat, kad Sovietai gali nusileisti, ti dėl belaisvių (jeigu dar jų visų neišmarino), kad tik laimėtų "normalius santykius" su Vokietija. O tie santykiai

Amerika ir raudonoji Kinija susitarė

Zenevos derybose Amerikos atstovas Johnsonas ir raud. Kinijos atstovas Wang susitarė dėl repatriacijos. Kinija duoda teisę išvykti Amerikos piliečiams, jei jie to nori. Amerika duoda teisę išvykti Kinijos studentams, kurie nori. Amerikiečiams išvykti tarpininkaus Britanija. Kinam išvykti tarpininkaus Indija.

Tuoju Kinijos radijas paskelbė, kad pirmą kartą išleista 12 amerikiečių, kurie yra namų areštai; paskiau kitus, kurie esą kalėjimuose.

svarbu Maskvai, kad galėtų pasakyti, jog santykiai išlyginti, normalūs, iš tikrųjų esama padėtį stabilizuojant. Bet su Vokietija susiprasti Sovietai nes-

Prancūzija susitarė taip pat dėl Maroko

Prancūzijos vyriausybės du atstovai atsilankė į Madagaskarą, kur yra ištremtas buvęs Maroko sultonas Joussef. Su juo tarėsi dėl Maroko valdžios pakeitimo ir dėl Maroko santykių su Prancūzija. Jie pranešė, kad susitarė. Dabar Prancūzijos vyriausybė turės nugalėti dar dvi kliūtis: įtikinti vyriausybės konservatyvius narius, kad jie neprieštarautų Prancūzijos nuolaidoms marokiečiams; įtikinti dabartinį sultoną Arafą, kad jis pasitrauktų. O lig. šiol to padaryti jis nežada.

ATSARGINIŲ MAIŠTAS PRIEŠ SIUNTIMĄ Į MAROKĄ

Paryžiuje pašaukti atsarginiai aviacijos kariai, apie 400, pakėlė maištą prieš gabenimą į Maroką. Jie atsisakė sėsti į traukinį. Karo policija dvi valandas su jais grūmėsi. "Marokas marokiečiams", šaukė maištaudami.

skubins, laukdami, kad Adenaueris jau neilgai gyvens, ir tada laikas veiks Sovietų nau- dai.

Adenaueris apgyvendintas naujausiame viešbutyje. Prie jo durų stovi vokiečių sargyba. Virtuvėje vokiečiai virėjai ir vokiški valgiai. Rūsyje Reino ir kt. atsivežti vynai. Bet tuose rūmuose Adenaueris su savo delegacija nieko nesitaria. Tuoj pat buvo surasta kiekviename kambaryje eilė mikrofonų, kurie visus pasikalbėjimus turėjo nunešti į Sovietų agentų ausis. Atsivežtu juodu Mercedes automobiliu Adenaueris vyksta į vokiečių fraukinį, kuriame yra visas delegacijos štabas. Ten stovi vokiečių sargyba; ten veikia eksteritorialumo teisė; ten vyksta visi pasitarimai, be baimės, kad klausosi Kremliaus ausys.

-o-

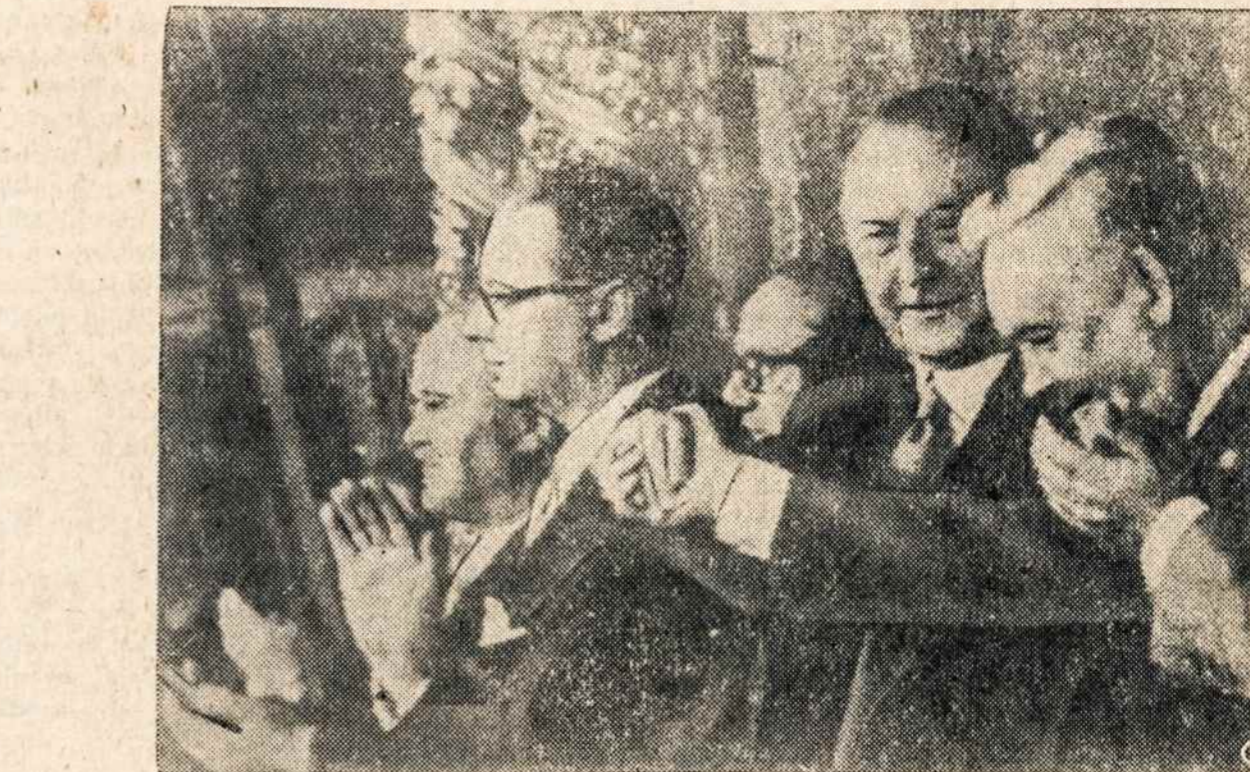
Žinios iš Vokietijos delegacijos skelbia, kad

DERYBOS NUMATYTOS BAIGTI ANTRADIENĮ

Lemiamas pirmadienio susitikimas tarp Molotovo ir Brentano. Jie turi paruošti konkrečius galimo susitarimo punktus. Vokiečių delegacija sutinkanti derėtis su rytų Vokietija dėl bendro plano belaisviams iš Rusijos grąžinti.

VOKIETIJOS SOCIAL-DEMOKRATAI PRITARIA

Adenauerio laikysenai Maskvoje, kad jis pirmą kartą susirūpino nelaimingų žmonių likimu — belaisviais. Sovietų visos kalbos konferencijoje buvo skirtos ne Adenaueriui, bet per jo galvą vokiečiams. Sovietų užsispyrimas dėl belaisvių pastato juos nemalonioje šviesoj vokiečių akyse.

PO AUDRINGO POSĖDŽIO Adenaueris ir Bulgarijas, Brentano ir Molotovas Maskvos teatre žiūri "Romeo ir Julija" operos. Derybų nuotaiškai ji tinka — abudu veikėjai gale negyvi.

LENKŲ EGZILINIS PIRMININKAS JAU VARŠUVOJE

Rugpjūčio mėn. buvo pranešimas apie Lenkijos egzilinės vyriausybės pasikeitimą Londone. Prezidentas Aug. Zaleskis paskyrė ministru pirmininku Hugon Hanke vietoj St. Mackewicziaus.

Rugsėjo 10 pranešta didesnė sensacija:

naujasis ministras pirmininkas Hugon Hanke iš Londono dingęs. Paskutiniu kartu jis buvo matytas Romos aerodrome pereinant pirmadienio vakarą prie lėktuvo, kuris skrido į Paryžių. Paskui jis buvo išgirs-

tas jau kalbant per kom. Varšuvos radiją.

Hanke per radiją pareiškė, kad Lenkijos vyriausybės repatriacinės pastangos paskutinėm savaitėm nurodžiusios ke- lią jam ir visiem lenkam grįžti į Lenkiją. Jis apsisprendęs ta- da, kai išgirdęs, jog vyriausybė nebaisanti už praeitį tu, kurie grįšią...

-o-

Si sensacija yra laimėjimas bolševikam. Jie laiko tai dide-

liu repatriacinės propagandos pasisekimu. Bet taip pat tai didelė kompromitacija Lenkijos egzilinei vyriausybei. Hanks grįžimas rodo, kaip bolševikai sugeba egziliinių veiksmų narius arba suterorizuoti arba į juos infiltruoti savo agentus.

Ar Hanke buvo agentas ar buvo priterorizuotas, tuo tarpu neaišku. Tačiau pažymėtina, kad jo žmona ir vaikai buvo likę Lenkijoje.

Lenkai turi dvi egzilines valdžias

Ryšium su Lenkijos egzil. vyriausybės pirmininko atsidūrimu Lenkijoje tenka prisiminti kai kurias žinias apie tą vyriausybę.

Tarp lenkų egzilinių vienybės nėra. Viena dalis pripažįsta Lenkijos vyriausybės tęstinu-

mo principą. Ji laiko prezidentu Aug. Zaleskį. Zaleskis paskyrė tokią "legalinę" vyriausybę. Jos pirmininkas buvo St. Mackewiczius. Šiomet rugpjūčio mėn. jis buvo atstatytas ir min. pirm. paskirtas Hugon Hanke. Hanke buvo tautinių demokratų partijos žmogus, partijos, kuri tęsia Dmowskio tradicijas. Dar 1942, prieš Potsdamą, ši partija griežčiau už kitas pasisakė už Lenkijos sienas vakaruose pagal Oderio Neisės liniją.

Prieš Zaleskį ir jo vyriausybę stoji "Tautinės vienybės taryba", kurios priekyje yra gen. Anders, Zaleskio nušalintas iš generalinių kariuomenės inspektoriu, taip pat buvęs socialistinės vyriausybės pirmininkas Arcyszewskis ir buvęs Londone atstovas Raczynskis. Jie sudarė savo egz. vyriausybę su min. pirm. Odzierzynskiu. Ji tuojau perėmė "tautos fondą" ir nutraukė iš jo mokėjimus Zaleskiui ir jo vyriausybei.

Sovietų agentai skaldymo darbą tarp lenkų emigrantų buvo išplėtoję labai aktyviai ir sumaniai. (Tai nušviečiama plačiau antrame publ. str. "Maskvos agentų ranka").

KUN. JURGIS INCIŪRA ilgametis Kingston, Pa., parapijos klebonas, pereitą trečiadienį mirė ir palaidotas šeštadienį. Dar prieš pirmą pasaulinį karą jis reikšėsi veikimu ir A. L. R. Katalikų suvienijime ir vienu tarpu buvo jo centro valdyboje.

● Valst. sekr. J. F. Dulles esąs įsitikinęs, kad komunistai tol laikysis dabartinės tautos linijos, kol ji duos jiems pirmenybių. Prezidentas Eisenhoweris esąs įsitikinęs, kad sovietai esą pasikeitė.

GRAŽUS PAVYZDYS

Kun. Mykolas Kemežis, Elisabeth, N. J. klebonas, paskelbė rinkliavą nukentėjusiems nuo potvynio. Iš surinktų 400 dol. pusę paskyrė Waterbury, pusę Ansonijai.

AR SAUGI 4000 MYLIŲ APSIGYNIMO JUOSTA?

AP paskelbė raminamų žinių apie komunistų veiklą Europoje. Esą ji silpstanti. Tačiau tokis raminimas yra apgaulingas. Komunistai yra tik pakeitę taktiką ir savo veiklą pakreipę į kitus frontus. Jie nepretenduoja tuo tarpu pa- imti valdžią Italijoje ar Prancūzijoje.

Jie turi kitą uždavinį pirmoje eilėje stumti amerikiečius iš Europos, Afrikos, Azijos lauk, šalinti jų karines bazes, daryti jom visokių sunkumų ir nesaugumo.

Bulgarijas skundėsi, kad Amerika apsupti Sovietų Sąjungą bazių juosta. Tą juostą susprogdinti tai didžiausias tuo tarpu bolševikų siekimas.

U.S.N.A.W.R. tvirtina, kad Amerikos gynimosi juosta Viduržemio jūros srityje yra 4000 mylių ilgumo. Joje didžiausios 6 karinės bazės, aviacijos ir laivyno, yra

MAROKE.

Jų pastatymas kaštavo apie pusę milijardo dol. Ten gyvena karinis personalas ir tūkstančiai jų šeimos narių. Šių bazių padėtis nesaugi. Jos būtų lengvai pažeidžiamos, jeigu kiltų karas tarp Prancūzijos ir marokiečių; jei marokiečiai pultų ir amerikiečių bazes. O jos dabar yra prancūzų apsaugos žinioje. Karo atveju prancūzų jėgos galėtų būti nutrauktos kur kitur, ir benzino

MASKVA TEBEVARO ŠALTAJAI KARĄ PRIEŠ AMERIKOS BAZES

"laidus" sunaikinti būtų vieni niekai. Tai Sovietai žino, ir jų propaganda siekia įtikinti arabus, kad Amerika yra Prancūzijos kolonializmo rėmėja, taigi ir jų priešas.

Amerika pradėjo statyti bazes Ispanijoje — 4 aerodromus ir 3 uostus. Bet jie negalės dar ilgai atstoti tu, kurie yra Maroke.

Kitos bazės yra

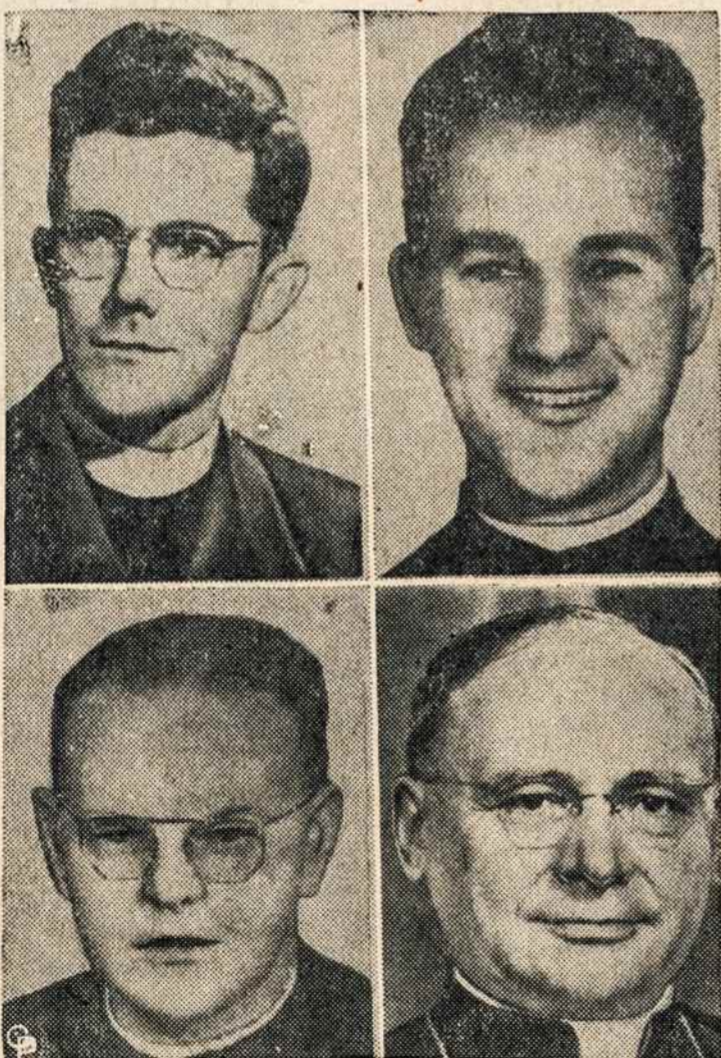
PIETŲ ARABIJOJE — Tripoly, Libijoje, Dhahrane. Jei tik arabai būtų nuteikti prieš Ameriką, bazės būtų labai nesaugios. Tuo tarpu tu pavojaus nėra. Bet Sovietų tyli propaganda stengias nuteikti arabus, kad Amerika esanti jų priešas, nes ji remianti Izraelį.

Laimėti į savo pusę arabus, pirmą kartą Egiptą — yra jau viešos Sovietų Sąjungos pastangos.

Dar toliau į artimuosius rytus didėję apsigynimo juostos atrama yra

GRAIKIJOS — JUGOSLAVIJOS — TURKIJOS

karinė sąjunga. Šita sąjunga netiesiogiai įtraukė ir Jugoslaviją į Vakarų apsigynimo juostą. Tačiau Maskva pasiegtų pirmą kartą patraukti Jugoslavijos simpatijas į savo

JUOS PALEIDO IŠ KINJOS. Tai Jėzuitų tėvai — Rev. Charles McCarthy (viršų kairėje), toliau Rev. John Clifford, Rev. Thomas L. Phillips ir vyskupas Ambrose H. Pinger iš pranciškonų misijos.

Aštuoneris metus kentėjo už kitą

Sovietai gražino Berlyne peritą pirmadienį amerikiečiam tris Amerikos piliečius. Vienas iš jų tuojau pareiškė amerikiečiam, kad jis neamerikietis, nes Hopkins iš New Yorko, o vokiečiai iš New Yorko, amerikietis, šnipas. Už tai jį ir nuteisė 25 metams. Jį ir gražino dabar kaip amerikietį Hopkins.

pos 13 Liubecke jis gėręs su savo pažįstamu. Jam buvo pri- maišyta miego miltelių. Kai jis pabudo, pasijuto rytiniame Berlyne. Jį kaltino Sovietai, kad jis esąs F. Ch. Hopkins iš New Yorko, amerikietis, šnipas. Už tai jį ir nuteisė 25 metams. Jį ir gražino dabar kaip amerikietį Hopkins.

● New Yorko uoste baigti streiką pirmadienį įsakė pati darbininkų sąjunga.

Maskvos agentų ranka (5)

Pažadėjo išleisti tėvus iš Lietuvos

Anglų rašytojas E. H. Cookridge atkreipia dėmesį, kad Maskvos agentų ranka ypač ištiesta į emigrantus ir tremtinius.

1945 Kanados laikraščiuose, ypač ukrainiečių, lenkiškuose, lietuviškuose pasirodė skelbimas, kad asmens kilę iš Sovietų valdomų kraštų, Ukrainos, Gudijos ir kt., registruotų Sovietų konsulate. Sovietai neturėjo teisės tokius reikalavimus skelbti. Bet jų saugumo Kanadoje šefas Pavlovas pasitikėjo, kad sąjungininkai, tebegyvendami simpatijom Sovietų Sąjungai, nedarys dėl to skandalo.

Kiek registravosi ir kiek Sovietai piktanaudojo užsiregistravusius žmones, Kanados karališkajai komisijai neteko patirti, kai ji paskiau tyrė sovietinių šnipų tinklą Kanadoje. Tačiau iš Sovietų atstovybės 1945 pabėgęs pareigūnas Guzenko neturėjo jokios abejonės, kam ta registracija buvo daroma.

Iš užsiregistravusių Sovietų atstovybė norėjo pirmiausia pasirinkti sau šnipus. Jeigu atsisakytų su Sovietais dirbti, grasino likusiem giminėm.

Ir tai nėra ne tik grasinimas — sako Guzenko.

Karališkajai komisijai pasisekė išaiškinti vieną iš atsitikimų, kaip Sovietai išnaudojo žmones, palikusius tėvynėje savo artimuosius. 1946 jos rankose atsidūrė dokumentai iš Sovietų atstovybės Ottawoje. Tarp jų buvo panelės Herminos Rabinavičiūtės vardas ir keletas jos ranka rašytų raštų. Komisija pakvietė ją apklausti. Ji pasirodė kilusi iš Lietuvos, labai išsilavinusi, kalbanti penkiom kalbom.

Jau nuo 1929 ji dirbo Zenevoje Tarptautiniame Darbo Biure. Nuo 1940 tarp jos ir Sovietų agento Zenevoje prasidėjo ryšiai. Tais pat metais Rabinavičiūtė atvyko į Kanadą, norėdama čia apsigyventi ir dirbti. Pagal ano agento instrukcijas ji turėjo kryptis į Sovietų atstovybę Kanadoje. Čia ji buvo surišta su "Gisel" — tuo vardu buvo pridengta raudonosios armijos žvalgybos organizacija.

Iš jos Rabinavičiūtė gavo 10.000 dolerių, kuriuos ji per New Yorką turėjo persiųsti į Sveicariją Sovietų agentam.

Sovietų saugumas buvo tik-

ras, kad per Tarptautinio Darbo Biurą siunčiami pinigai nē karo metu nebus tikriami...

Rabinavičiūtė susitikinėjo su "Leonu" — tuo vardu buvo užmaskuotas Sergei Kudriavcev, atstovybės pirmasis sekretorius. Turėjo parūpinti jam žinių apie Tarptautinį Darbo Biurą, jo bendradarbius, nurodyti jų pavardes, politinę priklausomybę. Rabinavičiūtė sakosi negalvojusi, kad tai yra kokios paslapties išdavimas ir kad ji dirbanti ka prieš šio krašto interesus.

Bet buvo įdomiausias jos paaiškinimas, kodėl ji sutiko pasitarnauti Sovietam ir su jais bendradarbiauti.

Lietuvoje buvo likę jos tėvai, jau senukai; likę ir kiti jos giminės. Ji buvo jau gavusi Kanados vizas jiems įvažiuoti. Reikėjo tik gauti leidimą iš Sovietų, kad juos išleistų. Rabinavičiūtėi tai buvo pažadėta, jei ji sutiks atlikti ir jiems patarnavimus.

Tik paskiau ji sužinojo, kad jos tėvai prieš pat vokiečių okupacijos galą Lietuvoje buvo mirę. Sovietai vis ją tebemulkinavo savo pažadais tėvus išleisti...

Paskutiniai penkeriais metais — sako Cookridge — spaudimą prieš tremtinius ir pabėgėlius bolševikai sustiprino. Pradžia pastebėta Anglijoje. Prasidėjo nuo laišku ir literatūros siuntinėjimo. Nors kuris iš ukrainiečių, lenkų ar lietuvių pakeisdavo savo adresą, laiškai juos vis susirasdavo. Matyt, sovietų agentai adresus buvo gerai patyrę.

Paskui ėjo pasibeldimas į duris.

Ateidavo Sovietų atstovybės pareigūnai pasiteirauti apie pilietinę tautybę ir tt. Baimė apėmė užsieniečius darbinin-

kus. Klausimas iškilo parlamente. Užsienių reikalų ministerija paaiškino, kad nėra įstatymo uždrausti propagandą. Tik jei atsilankantieji nueina "per toli", tai žmogus gali šauktis policijos globos.

Žmonės nemėg'sta kryptis į policiją. Daugelis tokių apsilankymų ir neiškilo aikštėn. Bet vienas tipingas tokio apsilankymo pavyzdys nurodytas tokis. — Atsilankė pas Stanislaus Bajder, kuris buvo Anderso armijoje seržantas, o po karo apsigyveno Anglijoje. Jo žmona ir vaikas buvo likę Lenkijoje. Anglijoje jis buvo antikomunistinės organizacijos vadovybėje. Organizacija rūpinosi taip pat lenkų darbininkų reikalais. Jam pasiūlė bendradarbiauti, pirmiausia sudaryti savo tautiečių sąrašą.

Kai atsilankinėjo, pagrasino represijom prieš žmoną ir vaiką. Jis žinojo, ką tai reiškia, nes karo pradžioje sovietiniam kalėjime jis buvo išsėdėjęs 12 mėnesių.

Sutiko. Vėliau per ryšininkus jam buvo įsakyta persikelti į Manchesterį. Iš ten jis buvo deportuotas.

Pasibeldimai į duris kuriam laikui pasiliovė. Bet po metų vėl atsinaujino, matyt, Varšuvėje sovietinis saugumas sudarė naujų adresų sąrašus, surinko asmenines žinias.

Nuo 1950 anglų saugumas susekė mažiausia 13 lenkų, įpintų į sovietinį šnipinėjimą. Jie slaptai lankė Lenkijos atstovybės pareigūnus. Kai kurie iš jų pasirodė grasinimais prieš Lenkijoje likusius šeimos narius buvo įtraukti. Kiti buvo sovietų agentai, įžengę į Angliją pro duris, atvertas tremtiniam.

Tremtiniai buvo netik ir agentus verbuojami. Sovietam pavojingi buvo likviduojami.

(Bus daugiau)

JAPONAI, iškalinti 10 metų sovietų darbo stovyklose, sugrįžė į Tokijo džiugauja prieš imperatoriaus rūmų.

IŠ LIETUVOS

Rašo: LINUS

Ateistinė propaganda, tautiniai šokiai

Domėjosi Zenevos konferencija

Pavergtos Lietuvos gyventojai su džiūliu susidomėjimu sekė kad ir sovietines Zenevos konferencijos apžvalgas, kurios užėmė apie valandą laiko. Jie pirmu kartu matė jose ir Amerikos prezidentą bei ministrą Dulles.

Reikalauja plėsti ateistinę propagandą

Vilniaus "Tiesa" skundžiasi, kad "Religija Lietuvoje yra viena iš labiausiai paplitusių ir gajausių kapitalizmo liekanų". "Tiesa" betgi sako, kad "būtų kvaila ir žalinga laikyti tikinčiuosius abejotinais politiniu atžvilgiu dėl jų religinių įsitikinimų". Komunistų dienraštis džiaugiasi, jog paskutiniu laiku Lietuvoje pagerėjo ateistinė propaganda, tačiau randa, kad pračiausiai tai yra vykdoma Kaune ir Klaipėdoje. Intelektualija irgi kaip reikiant prie šio darbo neprisidedanti. "Tiesa" reikalauja, kad reikia organizuoti kaip galima daugiau mokslų — ateizmo paskaitų.

Kovoja su smėliu Kuršių Neringoje

Klaipėdoje vykusoje mokslinėje konferencijoje "smėlynų sutvirtinimo" klausimais buvo pasigirta, kad po karo Kuršių Neringoje apsidinta medeliais apie 300 ha. Buvo svarstomi būdai apsaugoti nuo smėlio užslinkimo lanką ir žvejų gyvenvietes, bei Klaipėdos uostą. Tai karinės rusų administracijos valdymo liekanos.

Ragina atkurti tautinius šokius

Vienas iš pavergtos Lietuvos tautiškų šokių žinovų K. Poškaitis sako, kad 15 metų vergijos dainių ir šokių šventės didžiausiu pasisekimu buvo apie 20 atkurtų "liaudyje tebegyvasių šokių". Vilniaus Universitetas vad. J. Gudavičiui pateikė "Rezginėlę". Tai vestuvinis apeiginis šokis. Šokio žingsniai nesudėtingi; jis esąs nuoširdus, paprastas, aiškiai perteikiama mintimi, kuriai išryškinti vykusiai panaudotos lietuvių tautinės juostos. Kretingos gimnazijos šokių vedėja L. Vaičiulienė pateikė "Zvejų polką", šokta anksčiau šventosios apylinkėse. K. Poškaitis vykusiais taip pat laikė kau-

mųjų kultūrinės dokumentacijos baro žlugimą, tikrai gerai išvaizduojamas bibliografo darbas?

Gal kas iš Aidų leidėjų imsis atsakyti į tokį klausimą? Nemanau, kad gerb. Aidų redaktorius būtų vieningos nuomonės su "Darbininko" kolegomis.

V. Čižiūnas.

(Nukelta į 3 pusl.)

SPAUDA

VYČIAI PARODĖ PAVYZDĮ VISIEMS

Draugas rugsėjo 8 vedamajame prisimena, kad vyčiai pernai parašė Lietuvos reikalais 16.000 laišku. Pataria:

"Būtų gera ir naudinga, kad ir kitos organizacijos bei raštingi žmonės pasektų vyčių pavyzdžiui.

"Laiškų rašymą neseniai parėmė Bostono ateitininkai sendraugiai.

"Laiškų rašymo svarbą yra ne kartą patvirtinę senatoriai, kongresmanai ir laikraščiai bei radijo komentatoriai. Jie visi pageidauja žmonių nuomonių ir jas vertina."

SIŪLO RINKTI PARĄŠUS

N. Lietuva rugsėjo 7 labai remia Kanados Lietuvių Dienos priimtą siūlymą sudaryti "Tautų laisvės peticiją", kuri būtų įteikta Jungtinėm Tautom. Peticija turėtų pasirašyti visi, kas tik pritaria mintims,

1. kad W. Wilsono iškeltieji 14 punktų yra aktualūs ir šandien;

2. kad Atlanto Chartos principai užmiršti, tačiau tikrai jų įgyvendinimas laiduotų pastovią taiką;

3. kad JAV prezidento D. Eisenhowerio š. m. Genevos konferencijoje iškeltieji visuotinei taikai įgyvendinti principai yra priemonė išvengti karui ir sudaryti žmonijos gerbūviui sąlygas".

Iniciatyvos peticijai organizuoti suvažiavimas, ragino im-

tis pavergtąsias tautas. Mano, kad milijonų parašų rinkimas sudarytų visą sąjūdį.

VIENAS DZIAUGIASI...

Liaudies Balse, Kanados, prokomunistiniame, rugsėjo 9 R. Mizara džiaugiasi ir žavi "Dartininės lietuvių kalbos žodynu", kurį jis gavęs iš Lietuvos. Jis žavi ir nusirašo tokią žodyno išmintį: "Tikybinkas (1) kas rūpinas tikybos, žmonių sąmonės, temdymo reikalais. Buržuazinėje santvarkoje tikybinkai vaidina svarbų vaidmenį".

KITAS PIKTINASI

Naujienose rugsėjo 8 dėl to paties žodyno J. Liūdžius labiausiai piktinas P. S. straipsniu, kuris Drauge ragino nesukbėti su to žodyno nauju leidimu, bet pirma jį gerai išvalyti, nes tokių valomų dalykų yra tūkstančiai.

Matyt, tas žodynas jaudina ligi keistumo, jei Liūdžius P. S. siūlymą vadina "pasikesinimu" stabdyti žodyno leidimą, siūlymu piketuoti kaip pikčiausią priešą ir tt. Neišsiverčiama be demagogijos net ir dėl žodyno.

Gen. Gruenther, Nato vyriausias vadas pareiškė susirūpinimą, kad Prancūzija atsiima savo kariuomenę iš Nato ir perkelia į Afriką. Tokiu būdu Nato jėgos sumažėjusios 3 divizionom.

PORTLANDO vysk. Juozas E. McCarthy.

Mirė Portlando vyskupas J. E. McCarthy

Rugsėjo 8 Portlando, Maine, Mercy ligoninėje mirė vysk. J. E. McCarthy, sulaukęs 78 metų ir paskutiniuosius keleris metus sunkiai sirguliuojęs. Vyskupija valdė su paveldėjimo teise augziliaras vysk. Daniel J. Feeny.

Vėlionis kilęs iš Waterburio, Conn., baigęs Holy Cross kolegiją Worcesterį, studijavo Katalikų universitete Washington, vėliau Prancūzijoje ir ten pat 1903 m. buvo išventintas kunigu. Sugrįžęs Amerikon ėjo klebono pareigas gimtajam Waterburio mieste, kol 1932 buvo konsekruotas vyskupu ir paskirtas ordinaru Portlando vyskupijos, kuri apima visą Maino valstybės teritoriją.

A. a. vysk. McCarthy buvo pavyzdingas ganytojas ir jautrus visiems nelaimingiesiems. Patraukia dėmesį pagal Juozo Prapuolenio eskizus daryti baldai: spinta, stalas, sofa, kėdės. Rusai lankytojai pagal korespondentą nepaprastai domisi Lietuvos audėjų rankdarbiais — lovatiesėm, drabužiais, galvos papuošalais. Rusai sako, kad jų meistriškumas esą tiek didelis, kad net profesionalai galėtų pasimokyti. Girdi, "Liet-

konų viršininko tėv. Justino Vaško atsakė:

"Vaikučiai, mano vyskupijoje kurkitės, kur tik jums patinka. Jauskitės kaip namie, ir tegul jus Dievas laimira."

1944 m. liepos 22 buvo įsteigtas pirmasis vienuolynas Greene, Maine, kurį nekarta vėlionis lankė ir rodė pranciškonams didį palankumą. Vėliau, iš tremties suvažiavus didesniau pranciškonų skaičiui ir Greene vienuolynė nebetelpanti, jis ragino jo vyskupijoj susirasti kitą didesnę vietą ir ten kurti centrinį vienuolyną.

Vyskupo patarimas ir linkėtas palaikymas greit tapo kūnu, buvo rasta daugiau ar mažiau vienuolynui tinkama vieta Kennebunkporto miestely, kur ir atsirado visiem žinomas šandieninis šv. Antano vienuolynas.

Iškilmingos laidotuvės įvyko rugsėjo 13, dalyvaujant daugybei arkivyskupų, vyskupų, kunigų, vienuolių. Lietuviam pranciškonam atstovavo provinciolas tėv. Jurgis Gailiusis su būriu tėvų iš Kennebunkporto, Greeno ir Brooklyno vienuolynų.

Tepriglaudžia jo gailėstingą sielą gerasis Dievas.

KIPRO šala dėl kurios įsitampė santykiai tarp Graikijos ir Turkijos, sudrumstė ramybę tarp NATO narių. Strėlė rodo (1) šalį, Turkijoje vietą (2 ir 3), kur intensi mūšiny prieš graikus, ir Graikijoje (4), kur trūkšmanta, palaikant Kipro gyventojus, norinčius prisijungti prie Graikijos.

DARBININKAS

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

By

FRANCISCAN FATHERS

Reentered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES

Domestic yearly	\$6.00	Amerikoje metams	\$6.00
Brooklyn, N. Y.	\$6.50	Brooklyn, N. Y.	\$6.50
Half year	\$3.50	Pusei metų	\$3.50
Foreign	\$6.50	Užsienyje	\$6.50

PRENUMERATOS KAINA

Domestic yearly	\$6.00	Amerikoje metams	\$6.00
Brooklyn, N. Y.	\$6.50	Brooklyn, N. Y.	\$6.50
Half year	\$3.50	Pusei metų	\$3.50
Foreign	\$6.50	Užsienyje	\$6.50

Laikraštį tvarko Redakcinė Komisija. Vyr. red. S. Sužedėlis. Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir gražinami tikrai autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Kominformas tebėra formoje

Sovietų Sąjunga savo agresyvinę politiką varo dviem jėgom: karine ir diversine. Pirmąją sudaro raudonoji armija, antrą — tarptautinė komunistų organizacija. Pastaroji užsieny viešai reikišiasi tuose kraštuose, kur komunistų partijoms nėra uždrausta veikti; slaptai ji varo diversinį darbą visuose kraštuose. Šiai tarptautinei diversinei jėgai vadovauja kominformas, dirguojamas iš Maskvos. Kremlius jai teikia labai didelę reikšmę. Tai aišku štai iš ko.

Keturiems didiesiems Ženevoje besitariant iš Maskvos buvo reikalaujama sustabdyti diversinį komunistų darbą užsieniuose, jei Maskva tikrai nori taikos. Kremliaus diktatoriai nesutiko duoti jokio pasižadėjimo. Priešingai, kai Bulganas apie Ženevos pasitarimus pranešė Sovietų aukščiausiajai tarybai, jis pareiškė, jog Sovietų Sąjunga niekada nesutiksianti svarstyti su kitais tarptautinio komunizmo veiklos. Vadinas, diversinė jėga užsieniuose paliekama, nes ji Maskvai labai naudinga ir reikalinga.

Štai šiomis dienomis britų slaptajai žvalgybai pateko į rankas naujos Maskvos instrukcijos Kominformui. Instrukcijos yra duotos paties Chruščiovo. Jos pasiekė komunistų centrus Vienoje, Romoje, Berne, Paryžiuje, Briuselyje, Hamburge ir Stockholme. Tiek žinoma vietų, tačiau nėra abejonės, kas jas gavo ir kiti komunistų centrai Europoje ir už Europos. Kas tose instrukcijose rašoma?

Chruščiovo instrukcijos įsako užsienio komunistams siekti, kad Europoje žmonės būtų nuteikti ir palenkiami tikėti, jog su Sovietų Sąjunga yra galima sugyventi, pasiekti tarptautinio įtempimo atoslūgio ir visuotinai nusiginkluoti; antra, Europoje turi būti sudarytas įsitikinimas, jog tas kontinentas, įskaitant ir Angliją, turi būti neutralus tarp Sovietų Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstybių; trečia, Europos komunistai turį kiek pristabdyti savo agresyvumą, kad galėtų sueiti į glaudesnius ryšius su visomis grupėmis, kurios siekia Europos neutralumo.

Iš šių Chruščiovo instrukcijų, kaip yla iš maišo, išlenda senas Maskvos agresorių siekimas suskaldyti Vakarų sąjungininkus, kad kiekvieną atskirai lengviau būtų įveikti. Ypač Maskvai rūpi neutralizuoti Europą ir ją atskelti nuo Amerikos. Tam reikalaujama griebiamasi nujodinėto arkljo pasakų, kad tokiem žmonėm nepakeliui su Washingtonu, o pakeliui... su Maskva.

Kai tos Chruščiovo instrukcijos vienu ar kitu būdu prasikiš lietuvių komunistų spaudoje Amerikoje, "Laisvėje" ar "Vilnyje", gerai žinokime, iš kur jos eina ir ko siekia.

BIRUTĖ EMPAKERYTĖ

PAVANDENIUI

— Dovanok šį kartą. Aš savo žodžio laikysiuos, nežūrėdamas ką tu pasakysi, — jis vėl nutyla, tačiau nežūri į Liuciją, nes jam keista jį šiandien. Nenori tikėti tais žodžiais. Man ją meluojančią.

— Ak, sakau, kodėl žmogus negali pasiskolinti peteliškės sparnų, kad galėtų nuskristi taip toli, kur jokia nemaloni žinia nepasiekia, bloga akis nematyti. Kodėl mes turime teikti pavandeniui kaip iš upės ir niekaip negalime susilaikyti nei už lėlių žiedo? Tu mane pažįsti tik nuo tų laikų, kuomet mes susitikome mokykloje. Bet atminti, kad žmogus gyvas yra ir prieš tai ir turi savus kelius ir savą pasaulį. Jis taip pat gyvena. Gal būt jis tuomet gyvena dienomis, kokios jam likimo yra primestos. Vėliau, kai pradeda savas dienas pats tvarkyti, dažnai jos kiek pasikeičia, ir jis kiek susilaiko tą laiką

upės tekėjimą pasroviui. Tai tartum didžiulė užtvanka, kuri laiko vandenį. Bet vieną kartą vanduo turi prasiveržti. Tuomet jo būna daug. Jis virsta kriokliu ir krinta. Į akmenis atsiuma daug svajonių, krintančių su vandeniu žemyn, laiko upėje.

Bet, ar gi tai svarbu? Juk visa pamažu išnyksta. Kartais dar ilgai maštai, ar gerai padarei vieną ar kitą pasielgę, tačiau kuomet prieini prie vieno ir to pačio atsakymo, kad vieną kartą visa išnyks, nepriklausant nuo mūsų pasielgimo, nuleidži rankas ir eini pasroviui.

Ėjau ir aš pasroviui ligi šiai dienai. Ar gi tai svarbu, kad kartais aš pati sau šaukiau, jog ne taip turi būti, jog ne tas mano kelias, bet, kelioms akimirkoms praslindus, prieidavau prie vieno ir to paties atsakymo, kad man kito kelio nėra ir niekuomet nebuvo. Turėdavau nurimti. Sakau, turėda-

Išsilaisvinęs Vienos miestas vieną dieną pamatė tokią demonstraciją, kokios niekad nebuvo matęs...

Prie ligoninių pradėjo tekėti iš visų pusių vyrai ir moters su baltais chalatais. Dešimtys, paskui šimtai susitelkė. Staiga pakilo plakatas su įrašu: "Už visų gydytojų išleidimą į ligoninių kasas".

Baltoji kolona pajudėjo tvarkingai, disciplinuotai, neužtvenkdama niekur kelio. Baltos moterys dalino lapelius; balti jauni vyrai šoko į tramvajus ir ten lapelius dalino. Garsiakalbiai kartoję jų demonstracijos tikslą.

Tai gydytojų demonstracija ir streikas. Jie paliko gydytojų tik budėti. Prie kiekvieno gydytojo namo buvo prilipintas skelbimas, kad bėdos atveju reikia kreiptis į tokį ir tokį gydytoją... Visi kiti išėjo į gatves.

Gydytojų demonstracija negirdėta. Buvo aliarmuota vyriausybė.

Abidvi partijos — socialistų ir liaudies partija (katalikų) streiką pasmerkė.

Paskelbė, kad gydytojai nesirūpina gyventojų sveikata. Valstybės radijas atsisakė paskaityti gydytojų atitaisymą. Tada jie išspausdino vieną milijoną lapelių ir savo rankom dalino.

Vienos policijos prezidentas, socialistas, išleido įsakymą demonstraciją išsklaidyti. Pasiuontė motorizuota policija. Tik gydytojai pripažino, kad policijos karininkai elgėsi džentelmeniškiau nei jų prezidentas. "Pone daktare, prašau eiti toliau... Panele daktare, nedarykite mum nemalonumų"... Patruilijojantį policijos automobilį užkalbino dvi baltos linksmos gydytojos. Pajuokavę su jom policininkai nudūmė toliau, o juokas pagavo dabar baltąją koloną, nes prie policijos automobilio miklios gydytojų rankos leukoplastika priklijavo streikininkų lapelį.

Bet ne visur taip linksmai vienietiška ejo... Ligoninių kasos sumobilizavo iš kažkur motociklininkus, sunkvežimius, kurie prigabeno bernų. Pastarieji vienoj ir kitoj vietoj puolėsi mušti streikininkų išstatytas prie ligoninių sargybas. Dar nespėjo policija jų apginti, kai starybos darbininkai atėmė užpultus gydytojus iš bernų rankų, nes vieniečiai darbinin-

kai ir šiaip miestiečiai su simpatija žiūrėjo į streikuojančius gydytojus.

-0-

Visa gydytojų istorija kilo dėl socialinio draudimo įstatymo. Jį parlamente pasiūlė socialistų partija, o liaudies partija sutiko paremti, jeigu... socialistai rudenį parems kariuomenės įstatymą. Gydytojai pietu stoji prieš tą socialinio draudimo įstatymą. Aiškino, kad

gina savo profesinius reikalus ir pačius ligonius.

Pagal tą įstatymą apie 80% Austrijos gyventojų dalyvauja ligoninių kasose. Iš ligoninių kasų pragyvenimo pagrindą gauna tokiu būdu ir gydytojai. Tik tas "pagrindas" esąs šuniškai menkas. Už vieną pacientą gydytoji tenka 23,50 šilingų (apie 1 dol.). Nesvarbu, ar vizitas 5 minučių, ar jis reikalauja sudėtingos diagnozės. Ta suma mokama ne už kiekvieną vizitą, bet už metų ketvirtį — ar tai būtų vienas vizitas ar keliolika. Gydytojai tvirtino, kad vidutiniškai vienas pacientui reikia trijų vizitų, tad už vizitą gydytoji išeina apie 8 šilingai (30 c.).

Esą tai mažesnis honoraras negu kirpiko už plaukų nukirpimą. Kad gydytojas gautų tokią atlyginimą kaip padorus tarnautojas, jis turis kasdien per 8 val. darbo dieną leisti per rankas pacientus kas penkias minutes...

Gydytojai protestavo prieš tokį atlyginimą, nes jis verčia gydytoją elg-

tis nesąžiningai su ligoniais. Bet ligoninių kasos, kurios moka gydytojams honorarus, sugalvojo įstatymą dar vieną gydytojams nepalankią priemonę, norėdamas išleisti kuo mažiau pinigų. Jos skiria gydytojų honoraram tik ketvirtadaliį visų savo pajamų. Jei išlaidos gydytojams už vizitus jau prašoka numatytą šamata, tai ligoninės kasų išduotamų čekių vertė atitinkamai sumažinama. Tokiu būdu

gydytojas nežino iš anksto, kiek jis iš tikrųjų gaus — kaip sovietinis kolchozininkas.

Jei čekių bus mažiau, vadinasi, jei pacientų bus mažiau, tai čekių vertė bus didesnė, ir gydytojas bus suinteresuotas, kad kuo mažiau būtų pacientų.

Tačiau kita priežastis dar labiau vertė gydytojus streikuoti ir protestuoti — kad

tokia laimė dalyvauti ligoninių kasose tenka ne visiem gydytojams, o tik tiems, kuriems tai leis ligoninių kasos.

Gydytojai aiškino, kad praktika rodanti, jog leidžiami tie gydytojai, kurie turi tinkamos partijos bilietus. Ligoninių kasas valdo socialistai, tad su tos partijos bilietais ir gydytojai priimami į ligoninių kasas.

Gydytojų streikas ir reikalavo, kad ligoninių kasose dalyvautų visi gydytojai.

-0-

Ar įstatymas bus pakeistas — nežinia. Bet šveicarų "Basler Nachrichten" vedamajame sa-

Laikšas iš Europos

tis nesąžiningai su ligoniais.

Bet ligoninių kasos, kurios moka gydytojams honorarus, sugalvojo įstatymą dar vieną gydytojams nepalankią priemonę, norėdamas išleisti kuo mažiau pinigų. Jos skiria gydytojų honoraram tik ketvirtadaliį visų savo pajamų. Jei išlaidos gydytojams už vizitus jau prašoka numatytą šamata, tai ligoninės kasų išduotamų čekių vertė atitinkamai sumažinama. Tokiu būdu

gydytojas nežino iš anksto, kiek jis iš tikrųjų gaus — kaip sovietinis kolchozininkas.

Jei čekių bus mažiau, vadinasi, jei pacientų bus mažiau, tai čekių vertė bus didesnė, ir gydytojas bus suinteresuotas, kad kuo mažiau būtų pacientų.

Tačiau kita priežastis dar labiau vertė gydytojus streikuoti ir protestuoti — kad

tokia laimė dalyvauti ligoninių kasose tenka ne visiem gydytojams, o tik tiems, kuriems tai leis ligoninių kasos.

Gydytojai aiškino, kad praktika rodanti, jog leidžiami tie gydytojai, kurie turi tinkamos partijos bilietus. Ligoninių kasas valdo socialistai, tad su tos partijos bilietais ir gydytojai priimami į ligoninių kasas.

Gydytojų streikas ir reikalavo, kad ligoninių kasose dalyvautų visi gydytojai.

-0-

Ar įstatymas bus pakeistas — nežinia. Bet šveicarų "Basler Nachrichten" vedamajame sa-

ko, kad šitas streikas padarė didelį įspūdį Austrijoje abiem partijom del ko kito. Jis dėmesio susilaukė ir kitose valstybėse. Nes

gydytojų streikas parodė asmens sukilimą prieš valstybės biurokratiją, profesijos sukilimą prieš partijų koalicijų techniką.

Esą ta biurokratija reiškiasi jau iligus metus tuo, kad Austriją valdo dviejų partijų koalicija. Kompromiso keliu tovi partijos susitaria, kad viena sritis bus vienos partijos žinioje, kita kitos, vienos nuomonė praeis vieną įstatymą leidžiant, už tai ji parems kitą įstatymą, jau siūlomą savo partnerio. Kompromisas nuėjęs taip toli, kad pasidalinamos pagal partijas ir tarnybinės vietos.

Prieš šitą valstybinio gyvenimo biurokratiją reiškiasi suki-

limą praėjęs gydytojų streikas. Profesinis reikalas pasirodė žmones labiau sujungęs nei politiniai ir partiniai įsitikinimai. Streike dalyvavo vienas šalia kito ir socialistai gydytojai ir katalikai ir visai niekam nepriklausė. Dėl to susirūpinę ne tik socialistai, bet ir liaudies partija. Jų visų

"partinė biurokratija dabar patyrė, kad tam tikrom aplinkybėm profesinė etika pasirodė galingesnė nei partijos disciplina... Pirmu kartu pokariniiais laikais asmuo pasisakė prieš kolektyvą, profesija prieš aparatą, gindami savo buvimo teisę. Per dvi gydytojų streiko dienas partijos nario bilietas, šis laikų politinis amuletas, buvo netekęs savo galios ir streikuojančių gydytojų frontas atsistojo viršum partijų".

M.

Ateistinė propaganda, tautiniai šokiai

(Atkelta iš 2 ps.)

tuvos tautinio meno tradicijų kūrybinis įsisavinimas ypač pastebimas tekstilės gaminiuose. Grakštūs, švelnūs megztiniai, pirštinių, kaklariščių raštai, ypač savita meninių odos dirbinių apdaila žavi lankytoją. Paroda iš Maskvos bus perkelta į Vilnių ir Riga. Taline ji jau buvo. Būdinga betgi "Tiesos" korespondento toks drąsus savojo meno gyrimas, kas nebuvo žinoma Stalino laikais.

"Lietuvių Tautiniai Drabužiai" Liepos pabaigoje Vilniuje

pasirodė M. Glemžaitės 208 psl. knyga "Lietuvių Tautiniai Drabužiai". Pirmoje dalyje — senovės lietuvių liaudies drabužių pavyzdžiai ir jų aprašymas, antroji — šių dienų atskirų sričių tautiniai drabužiai. Taip pat pateikti brėžiniai. Leidinys gausiai iliustruotas. Išleista 8.000 egz.

Renka medžiaga

Lietuvių Kalbos Atlasai

Šią vasarą lietuvių kalbos ir literatūros institutas buvo pasiuntęs dialektologinę ekspediciją į Dusetų ir Zarasų apylinkes, kur 16 gyvenviečių rinko medžiagą lietuvių kalbos atlasui. Vilniaus universiteto dialektologinė ekspedicija dirbo tuo pačiu tikslu švenčionių ir Utenos rajonuose. (Būdinga, kad Kapsuko vardas prie universiteto dažniausiai nėra minimas net komunistinėje spaudoje).

Baudžia brakonierius

Už briedžių nušovimą Petras Vileišis iš Kilučių kaimo "Lenino Vardo" kolūkio buvo nuteistas viešeriais metais praėjusio darbu ir 5.000 rublių, o Petras Ajutis iš Sakiškių kaimo pusę metų ir 10.000 rublių.

Nauji "Tiesos" redaktoriai?

Vilniaus "Tiesos" redaktoriais iki šiol pasirašė žvadas Zimanas ir Karosas. Paskutiniu laiku atsakomingsiais redaktoriais pasirašo P. Griškevičius ir S. Laurinaitis.

vau, nes ne visuomet taip būna kaip sau pasakai.

Aš gimus prieš pat šios upės, tik kitame jos gale. Tačiau vanduo teka. Jis nestovi vienoje vietoje kaip ir laikas ar mes. Jis kaip tik atkeliauja nuo mano gimtinės. Kaip gerai įsiklausau, man rodos, jog nori kažką pasakyti, bet aš vis taip negaliu nurimti, kad girdėčiau. Kartais jau, rodos, išgirstu, bet tuomet mano ausis pasiekia vien ritmiškas širdies plakimas, ir per jį aš negaliu išgirsti, ką man sako tangis bangos.

Toji vieta yra toli nuo čia. Savais žingsniais aš jos negalėčiau pasiekti nuo to laiko, kai žolė ramosis sublizga ligi kol saulės spinduliai paglosto ir nušluosto drėgnus lapus. Aš nepasiekčiau nuo aušros ligi sutemų. Ten yra mažas miestelis. Jame ne daug gyventojų, ir jie visi iš sunkaus darbo pelno sau kasdieninę duoną. Krašte miestelio, visai ant šios upės kranto, stovi mažas pakrypęs namelis. Prie jo pavasariais žydi ievos. Vėliau jazminai. O prie pat upės linguoja gluosniai. Pavasariais, kai gluosniai sulapodavo, aš būdavau tokia laiminga ir visiems skelbdavau, jog mūsų medžiai jau išsimegę keičiasi. Kartais klausdavau mamos, kodėl jie toki dideli ir aš nega-

liu paglostyti jų viršūnių. Ir tuomet mama švelniai paglostydavo mano plaukus ir pasakydavo: "Jie labai seni, tad per daugelį metų galėjo toki dideli išaugti. Matai gi, kuris daugiau metų turi, tas ir didesnis". Man to ir užtekdavo.

Buvo dar trys broliai ir sesutės. Aš pati mažiausia. Gyvenome neturtingai, nes burnelių buvo daug, o mumis rūpinosi tik viena galva. Tėvas buvo prieš porą metų miręs. Aš jį mažai ir teprisimenu.

Tuomet praėjo mano pačios gražiausios ir laimingiausios dienos. Niekas man nerūpėjo ir niekaip negalėdavau suprasti, kodėl mama taip anksti keldavosi ir turėdavo kažkur eiti. Dienos slinko. Upės vanduo tekėjo. Ir gluosniai stovėjo tokie paniurę, nuleistomis šakomis. Tik ievos nužydėjo ir nemanė skleistis ligi kito pavasario, nors aš ir kažin kaip laukiau jų žiedų. Žiedlapiai nubistovi ir nuskrido kažkur su vėju. Daugiau jų nebemačiau. Matyt, negailėjusiai sumynė mūsų pėdos.

Būtų panašiai ir tekėję mano dienos. Gal būčiau sulaukus pavasario ten ir ievų žydėjimo. Bet kartais kas nors stailia. Kartais klausdavau mamos, kodėl jie toki dideli ir aš nega-

sukus, visa taip pasikeičia, jog vėliau net patys savęs negali atpažinti. Kartais manai, jog buvo tik sapnas, kartais, — jog dabar sapnuoji. Bet niekaip negali atmerkti akių, negali pajudėti ir nusikratyti tai, jeigu tinka svajonė. Ir veltui krapštai akis lyg po miego jos rodo tą patį. Tuomet žiūri į rymančią ramunę prie kelio ir klausiu, kodėl ji tokia rami ir šypsosi? Ar negalinti pasakyti, ar negalinti laimę ir ateitį išburti? Bet ji papurto žiedą, nusijuokia ir sakosi negalinti.

Ak, kaip aš vieną kartą, žiūredama į pilkšvus debesis, norėjau pakilti ir keliauti su jais ir nežinomas šalis. Bet jie man tik pamojavo pirštu, pagrasino ir patarė pasilikti čia.

Neilgam aš palikau ten. Ne... Gal tik keliems mėnesiams. Kodėl, aš ir pati nežinojau ir negalėjau suprasti. Tik viena žinojau, jog turiu kažkur išeiti, turiu pamiršti visą, kas čia buvo. Pamiršti net, kad kažkada aš čia buvau ar kur kitur gyvenau, kad niekam apie tai negali prasiartti. Turėjau kartoti tai ne tik sau, bet ir tiems, kurie iš manęs to reikalavo.

Kaip tai atsitiko, aš nei šiandien nežinau. Viena tik mačiau, kaip gražią rudens dieną atėjo puikiai apsirėngęs ponas ir po-

nia, kažką kalbėjo su mama, aiškino, kažką įtikinėjo, o mama vien tik lingavo galva priardama. Tuomet pasiūkau mane, pasakė jog aš turėsiu su jais iškeliauti, jog jie bus mano tėvai, ir, rodė, jog to žinojimo man pilnai užteko. Man neklausant pasakojimo, ponas davė didelį krepšį saldainių ir prižadėjo kasdien tokių dovanų, jeigu būsiu gera ir jų klausysiu. Iš kalbos supratau, kad jie su mama jau kažką ne vieną kartą buvo kalbėję ir dabar atėję tik paskutinio atsakymo. Man nenorint su jais eiti, mama glostė mano galvelę ir kartoję: "Eik, jie bus tau geri. Ten gera gyventi. Turėsi visa, ko tik panorėsi. Tau laimė klyuva. Ir man bus gera žinant, jog tu laimingai gyveni. Aš to tau niekuomet duoti negalėsiu..." Mačiau, jos akys buvo sudrėkė, bet aš nieko nesupratau ir džiaugiaus, jog ta laimė man teko, o ne kuriam iš mano brolių ar sesučių. Tik kai keletą dienų nemačiau jų nei vieno, man pasirodė negerti tie naujieji tėvai, ir aš niekaip negalėjau suprasti, kam jie mane čia atvežė, kam mane vieną, nuo visų atskirtą, čia paliko, bet aš bijojau jų klausyti.

tolimą miestą. Gyveno puikia-me name. Ponia visa laiką praleisdavo su manimi. Kai vieną kartą paklausiau, kodėl ji nesikelianti taip anksti kaip mama ir neinanti mums duonelės uždirbti, ji tik nusijuokė ir patarė man visa pamiršti. Dabar man nėra jokios kitos mamos, kaip tik ji, ir aš turinti pamiršti kas buvo. Ne tik pamiršti, bet net ištrinti iš savo atminties ir jai daugiau panašių klausimų nekelti.

Ponas dažnai kažkur važiuodavo, bet aš nedirsdavau jo paklausti, ką jis veikia, ar nepavargsta taip dažnai bevažinėdamas.

Aš ir nepaklausiau. Keista, bet kartais tiek daug galvoji ir niekaip nesurenki žodžių paklausti. Tuomet baigtusi tas galvojimas, ir vėl ramiai slinktu dienos, tačiau to niekaip negali padaryti.

Praslinko dar kiek laiko. Aš pradėjau lankyti mokyklą. Ponia prašė niekam apie jokus kitus namus nekaltinti ir niekuomet to neprisiminti. Juk man dabar nieko netrūkstą, kodėl gi galvoti apie tai, kas suteikia nemalonumą? Aš norėjau jai būti geras ir sūtikau su viskuo, ką manęs tik prašė.

(Bus daugiau)

KŪRYBOS PRIEDAS

Nelės Mazalaitės "Negestis"

"Negestis" yra naujausias Nelės Mazalaitės romanas, neseniai išleistas Lietuviškos Knygos Klubo Čikagoje. Pats vardas turi simbolinę reikšmę. Tai vieno Zemaitijos ežero vardas, apie kurį autorė sako: "... jau ne vanduo linguoja — tai kažkas, ko nėra vienas žmogus, ir niekuomet, ir niekur nepajėgia užmiršti". Ir romano svarbiausioji veikėja Danguolė nepajėgia užmiršti savo buvusio gyvenimo, savo Sibire ištremito vyro Algirdo, kitų savo artimųjų Lietuvoje, nepajėgia išsirausti iš savos lietuviškos kultūros, kurioje nuo pat kūdikystės jaugavo jos gyvenimo šaknis, nors ir labai mieliai panorą prigyti svetimose žemėse ir nusėkė paskui laimę, kurią ji manė rasti kitataučio vyro meilėje ir prabangiam miesto gyvenime.

Siužetas

Romano siužetas gana banalus: turtingas amerikietis advokatas, persikėjęs į savo pirmąją žmoną ir bepradedas išpažinti jai meilės intrygą su savo pusbrolio žmona, lyg iš tų intrygų gelbėdamasis, netikėtai pastebi išsiskiriančią iš pilkos Brooklyno aplinkumos lietuvių tremtinę Danguolę, gana neįtikėtiniu būdu su ja susipažįsta, susidraugauja ir pagaliau ją veda; tačiau naujiems meilės vėjams papūtus, po keletos metų ją pameta, o Danguolė išdrįsta pakelti gėdą ir atgailaudama grįžti į lietuvišką aplinkumą. Veikalas nepasižymi nei turtingesne fabula, nei gyva intryga, nei sumania kompozicija. Tačiau jo vertė yra toje problemoje, kurią autorė su giliu išjautimu stato kultūrinėje ir psichologinėje plotmėje.

Mišrios šeimos problema

Tasai turtingas amerikietis advokatas ieško meilės egzotikos. Pirmiau buvo jo žmona Pietų Amerikos ispanė šokėja, dabar jam krinta į akį Danguolė, o po jos ateina vėl kažkokia olandė grafitė ir t. t. Tačiau N. Mazalaitė rūpi ne tie banalus meilės nuotyčiai ar jų užkulisų atskleidimas, bet gilesnis tokių vedybų pagrindas. Autorė ieško advokato Pilypo ir Danguolės gyvenimo susiliejimo taškų, kuriais atsiremia jų tarpusavio santykiai. Pagrindinis elementas, sujungiantis juodu bendram šeimos gyvenimui, yra meilės jausmas. Kai Pilypo tas jausmas yra daugiau ar mažiau pridengtas išvirsiniu mandagumu ir civilizacijos rafinotumu, tai Danguolės širdyje jis yra atviras ir tikrai gilus, pajėgias net laikinai numarinti ištremito jos vyro Algirdo atvaizdą. Tas jausmas ją veda į paklydimą: nesulaiko nuo veržimosi į naują tariamos laimės gyvenimą nei nuoširdus kunigo patarimas laikytis moralinės pareigos savo tikrajam vyrui, nei jos draugės Birutės priekaištai, kad ji tuo žygiu pasitraukia nur savųjų. Materialinis momentas Danguolės pasirinkime nevaidina, atrodo, vadovaujančio vaidmens. Tiesa, ją vilioja Pilypo buto patogumai ir noras išsiveržti iš skurdaus siuvelyklo gyvenimo, bet kai pasibaigia jos prabangios dienos pas Pilypą, ji nė vieno jo daikto nepasiima ir jokio atlyginimo iš jo nereikalauja.

Tačiau gyvenimas nesideda vien tik iš malonių glamonėjimų ir meilių žvilgsnių — jis turi ir kasdieninę tikrovę, kuri yra žymiai sudėtingesnė ir kurios negali apimti vien

PR. NAUJOKAITIS

NELĖ MAZALAITĖ.

trumpalaikis išliepsnojęs jausmas. O šioje plotmėje Pilypo ir Danguolės susiliejimą gyvenimo taškų randame labai maža. Tie dalykai, kuriais Danguolė išsiskyrė iš kitų amerikiečių moterų, tačiau amerikietį turtuolį tik labai neilgą laiką. Vėliau tie išsiskyrimai darėsi jam nuobodūs ir net nepatogūs. Danguolė kantriai, taikosi prie naujos aplinkumos, išsivadėdama savo papročius, savosios kultūros likučių ir vis labiau ir labiau prarasdama net savo asmenybės dalį. O vis dėlto ir tai tik labai trumpai tepatenkina jos rafinuoto skonio naują vyrą. Vaiko gimimas ir pagaliau jo mirtis parodo, kad Danguolė šiuose namuose jau nebūtu nieko savo ir nei neranda būdų pareikšti savo asmenybę. Autorė gana nuoširdžiai, pagrįstai ir įtikinančiai atskleidžia tuos psichologinius ir socialinius momentus, kurie veda prie šios šeimos iširimo. Tai ta pati mišrios kultūrinio ir tautinio atžvilgiu šeimos problema, kurią mūsų literatūroje sprendė L. Pelėda, Vaižgantas, A. Vienuolis, Maironis ir kiti. Ji buvo aktuali anais laikais, kai mūsų šviesuomenė buvo išsiblaškiusi po slaviškus plotus, o šiandien ji vėl aktuali, kai pasklidome plačiajame Vakarų pasaulyje. Autorės atsakymas yra aiškiai neigiamas. Danguolės klaida reikalauja didelių valios pastangų pakelti pažeminimą ir turėti drąsos grįžti pas savuosius, ji reikalauja ir tikrai nuoširdžios atgailos. Tokį kelią rodo autorė.

Charakteriai

Bet kyla klausimas, ar pasirinktoji problema išsprendžiama visoje pilnumoje? Ją labai

PETRAS KIAULENAS — Galvutė

susiaurina pasirinktieji asmenys. Danguolė yra ištėkėjusi Lietuvoje, vyras karininkas išvežtas į Sibirą, motina ir mažametė dukrelė likusi Lietuvoje. Taigi saitai su gyvenimu, kuriš negalima niekad užmiršti, yra labai tamprūs ir lemiamais momentais iškyla tikrais vaidukliais. Prie to dar prisideda ir moralinė kančia — Danguolė gyvai jaučia, kad jos naujasis gyvenimas pagal jos išsamonintus principus ir Lietuvos gyvenimo tradicijas yra ištisai nuodėmė. Kyla klausimas net, ar psichologiškai Danguolės charakteris yra tikras: juk ji jau per trisdešimt metų, rimta moteris, daug išskentusi ir gyvenimą pažįstanti — tai ir tas jos meilės toks gaivališkas susiliejimas kelia truputį abejonių. O čia autorė lyg tyčia pakiaša tokį simpatišką Vytautą, kuris nuo senų laikų nėra Danguolei abejingas! Ir advokatas Pilypas tėra ellinis miestietis, gal ir gabus savo profesijoje, mokąs gražiai ir sumaniai

elgtis panašių asmenų aplinkumoje, turįs sąmojo, gal ir nuoširdaus jausmo, bet vis dėlto neatstovaujantis tikrosios amerikietiškos kultūros, o daugiau — hedonistinių ir egoistinių visumenės dali. Parinkimas kitokių asmenų ir pačia problema būtų turėjęs nuvesti kitokia šviesa ir žymiai pagilinti. Trumpai sakant, gyvenamasis Danguolės ir mergininko Pilypo romanas neapima šios tikrai aktualios problemos visoje pilnumoje. Tačiau šita paslaba nenoriu paneigti vertės to vaizdo, kurį autorė atskleidė vis dėlto su tikru nuoširdumu ir giliu išjautimu. Čia ir glūdi visa romano vertė.

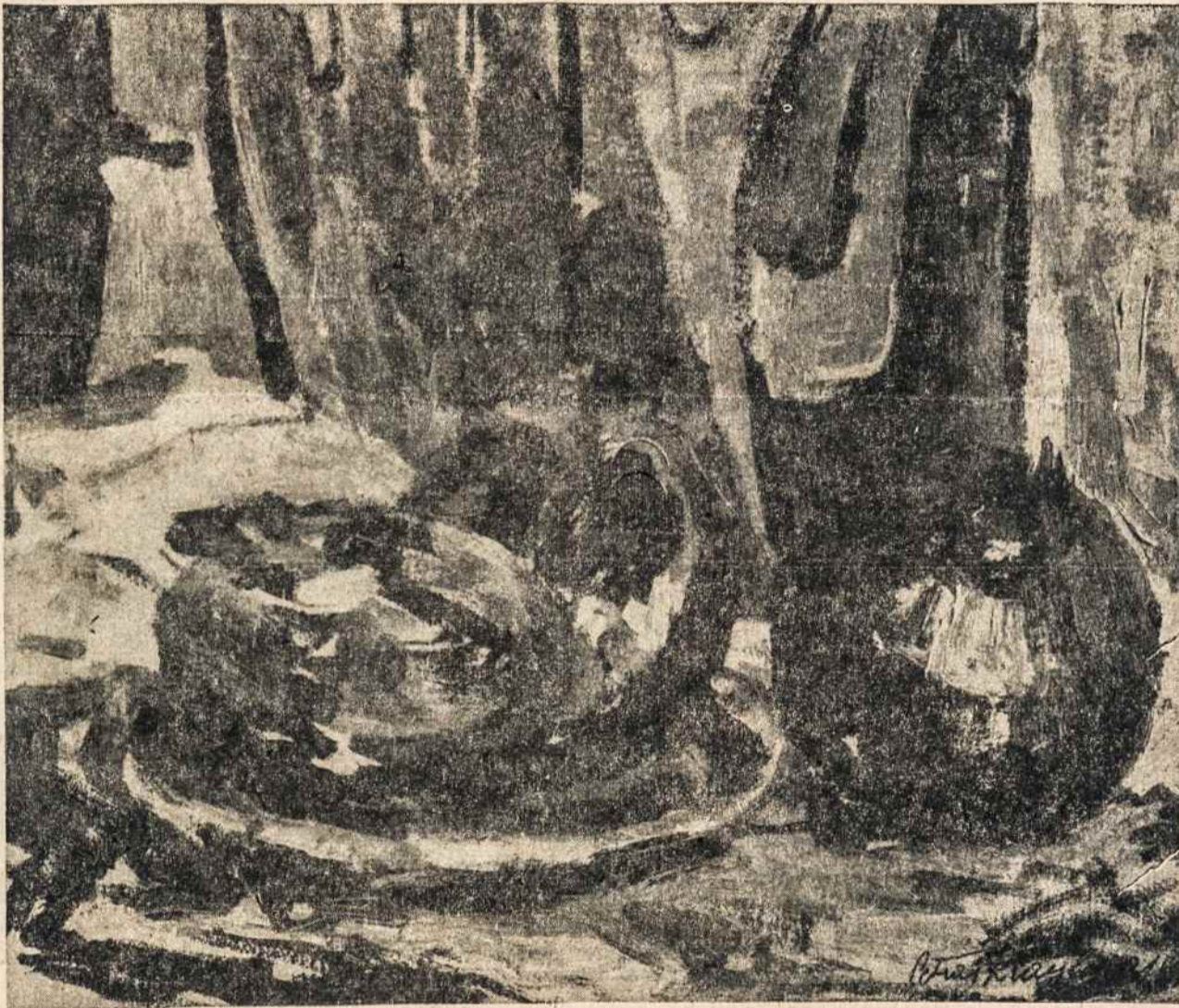
Antraeilii asmenų romane nedaug. Tai teigiamas kūrinio bruožas, leidžias susikoncentruoti ties pagrindiniais įvykiais. Gana ryškiais bruožais apmestas amerikietis, Pilypo tetos, Annos paveikslas. Jos tikrumu įtikinamas skaitytojas. Jau daug silpnėsi — Howard, Lola, Norma, bet jų ir vaidmuo nedidelis. Iš lietuvių: Birutė — priešingybė Danguolei, Vytautas — šaunus savo pirmajam pasirodyme teatro prieangyje, bet nevykęs važiuojant su Danguole į "Park Avenue" — tai tik autorės garsiakalbis.

Kompozicija

Kompoziciniu atžvilgiu turime autoriui pripažinti tam tikrą pažangą, kad šiame veikalė nė-

ra bereikalingų digresijų, kurių buvo tiek daug "Saulės takas". Tačiau ir čia rasime silpnų vietų. Pirmiausia krinta į akis tas dvilypis pasakojimas: pradžioje kalba savo vardu amerikietis Pilypas, o paskui netikėtai pradeda kalbėti Danguolė. Šios pastarosios pasakojimas atrodo natūralus: tai gal ji savo gyvenimą atskleidžia savo draugei Birutei, nors autorė ir nepasako mums, kam ji pasakoja. Tačiau Pilypo pasakojimas yra kitos spalvos lopus, prisūtas negudrios rankos prie gražiai pasiūto drabužio. Neturi meniškios formos ir Pilypo gangsteriškas susipažinimas su Danguole. Nors tai ir labai "amerikoniška", bet kažin ar rastume čia pakankamo psichologinio pagrindo, išplaukiančio iš vaizduojamojo asmens charakterio.

Stilius vaizdingas, sultingai impresionistinis, suderintas su pirmojo asmens pasakojimo forma. Jei dėtume lyg ant svarstyklių tris paskutines N. Mazalaitės knygas ir jas palygintume, tai paskutinioji yra nauja savo problematika ir vaizduojamąja aplinkuma, o ankstesnė — "Saulės takas" ir "Mėnuo vadinamas medaus" — radome daugiau lietuviškos šilumos, savo gimtosios žemės kvapo ir turtingesnės sielos žmonių. Bet pastarajame — esama pažangos kompoziciniu atžvilgiu.

PETRAS KIAULENAS — NATŪRMORTAS.

SPALVINGOJI PETRO KIAULĖNO PALETĖ

Prieš mėnesį (rugpjūčio 15) netekome dailininko Petro Kiaulėno. Mirė jis savo kūrybos polėkyje, palikdamas ne-

gausią, bet vertingą kūrybą. Tad pažvelgus į jo palikimą, kyla klausimas:

Ką jis atnešė naujo lietuviškajam menui, kur jis iširikiuos mūsų meno raidoje?

Petras Kiaulėnas buvo toji asmenybė, kuri veržėsi į tarpautinį meną, pats pasisavino jo visus laimėjimus, pats ji savo kūrybą praturtino. Baigęs Kauno Meno Mokyklą kaip tik tuo laiku, kai ją labiausiai buvo palietusi modernizmo dvasia, jis veržėsi į kitus kraštus, kad iš pirmųjų šaltinių suprastų modernizmo meną. Keliaavo po Europos muzėjus, studijavo meną Romoje, architektūrą Paryžiuje. Po ilgo darbo, po daugelį metų jis surado save. Jis išaugo kaip tik iš modernizmo, iš prancūziško istorinio impresionizmo. Iš jo pasisavins daugelį dalykų, išmokęs technikos virtuoziskumo, jis tačiau puoselėjo ir ekspresionistines idėjas. Paryžiuje surengtos dvi parodos jam ir laimėjo modernisto dailininko pripažinimą.

Visas jo dėmesys nukrypo į spalvą.

Kaip daugelis modernistų, taip ir jis spalvai aukojosi prieš. Daiktai neteko savo kontū-

rų. Dažnai iš pirmo žvilgsnio atrodė jo paveikslai lyg naujaugti. Giliau išsiūriūrę, sufundame juose tokias giedrias spalvas, nepaprastą žaismą, ritmą, saulę.

Išaugęs iš prancūzių modernistų, jis jais ir žavėjosi. Jo paveikslų koloritas primena Renoir'o ir Bonnard'o tapybą, bet jis vistiek pasiliko savitas. Jis pagilino pažiūrą į spalvą, savo teptuko brūkšniui suteikė spalvinio intensyvumo.

Į šią grynai internacionale sampratą jis inėšė ir šiaurietiską bei lietuvišką charakterį — lirizmą, ilgesmingą spalvų žibėjimą. Tai pastebėjo ir kitų tautų žmonės, rašę apie jo kūrybą.

Piešė jis peizažus ir portretus. Peizažuose jis kur kas laisvesnis, bet ir portretuose, pagaudamas piešiamojo bruožus, nuotaika, jis nestungo: taip pat suteikė spalvinį žaismą.

Tad lietuviškoje meno raidoje jis yra būdinga naujų laikų apraiška: prisivijęs meną jis sugebėjęs drauge su juo veržtis į priekį. Jis atnešė mums kaip tik pagilintą vakariečių modernizmą. A. D.

JULIJA ŠVABAITE

Laukų dvelkimą štai jums atnešiau savo krūtinėj
 Giliai širdy jaučiu dar ilgesys kraujuoja...
 Gal prisiglaudusi prie jės kančios ir aš nurimsiu,
 Nes jumyse daugiau ir ilgesio, ir meilės...

Ar nematau, kaip sunkiai jūs irkluojat
 Per naktį, kuri iš tiesų turėtų jums nuimti skausmo pančius
 Ir supdama šviesioj užmiršimo jūroj,
 Sapnais užklotų jūsų rūpesčius ir kančią...

Jūs, tartum vakaro varpai, kur skamba graudžiai,
 Vos paliesti vienatvėje prisiminimų.
 Veltui bemiegiai veidus rankose suspaudę,
 Be žodžių draskote išsekusią krūtinę...

Argi ir jums naktis tai skausmo kryžius
 Nematomas ir realus tamsos bedugnėj,
 Kur kraujas liejasi, tur skv'la aštrios viny,
 Atverdamas žaizdas užgyjusius?...

(Iš "Švyturio", 2 nr.)

KULTŪRINĖ KRONIKA

● Gen. Stasio Raškio atsiminimus leidžia "Lietuvių Dienos" Los Angeles, Calif. I dalis jau surinkta ir spausdinama. Numeryje yra per 60 aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo. Rašo: S. Narkėliūnaitė, B. Pūkelevičiūtė, Ant. Gustaitis, R. Skipitis, St. Žadeikis, K. Merkis ir kit. Be Bern. Brazdžionio redakcijoje dar dirba: dail. P. Puzinas, J. Tininis, J. Kojelis, M. Stark ir V. Adomaitis.

● Dail. A. Tamošaitienė buvo išstaciusi savo kilimus Fort William, Port Arthur, Ont., Kanadoje, miestų surengtoje metinės parodos lietuviškame skyriuje, kur lietuviški išdirbiniai, ypač gintaras, susilaukė gyvo susidomėjimo.

● Lie. teisininkų draugija korespondentiniu būdu išsirinoko naują valdybą, kuri pasiskirstė pareigomis: pirm. B. Ivanauskas, vicepirm. dr. P. Daužvardis, sekr. V. Bulota, izd. J. Kasakaitis.

● Kun. V. Mincevičius Romoje Elta—Press (Eltos biuletenio itališka laida) jau išleido 15 numerių. Biuletenis yra visų lietuviškų žinių centras. Dažnai ir redaktorių kreipiasi net oficialios italų įstaigos, norėdamos gauti žinių apie Lietuvą.

● Sol. V. Verikaitis ir A. Stempuzienė spalio 5 d. dainuos Chicagoje ateitininkų rengiamame koncerte.

● Sol. St. Baranauškas, L. Mickevičiūtė, pianistas A. Kuprevičius ir prof. Vyt. Marijonišius dalyvaus ateitininkų rengiamame dideliame koncerte Hartforde, Conn. spalio 8 ir 9 d. Tuo metu Hartforde vyks ateitininkų kongresas, kuriuo bus atžymėta organizacijos 45 metų sukaktis.

● Dail. Juozas Akstinas Montrealyje surengė savo tapybos kūrinių parodą.

● Lietuviškas knygas Hamiltono Tautos Fondo skyrius platina po namus. Nuo vėjus pradžios knygų parduota už 4000 dol. Iki šių metų galo užplanuota paskleisti dar už 1000 dol.

● "Aukuro" teatras Hamiltone švenčia 5 metų sukaktį. Ta proga lapkričio 6 stato J. Grušo "Tėva", kuriame dalyvaus ir Henrikas Kačinskas.

● Dail. K. Dargis, ilgesnį laiką gyvenęs Londone, Anglijoje, ten išdekoravęs lietuvių bažnyčią, su šeima išvyko į Daniją, kur nuolat apsigyvens.

● Dail. Antanas Kairys dalyvavo Sao Paulo dailininkų są-

jungos suruoštoje parodoje, išstatė tik vieną paveikslą — naturmortą ir gavo premiją.

● Dainavos ansambliis savo 10 metų sukakčiai paminėti išleido knygą, kurią redagavo J. Ignatonis, iliustravo dail. Vl. Vijeikis.

● Terros leidykla išleidžia Mykolą Vaitkaus eilėraščių knygą "Nuošaliu taku", (jau atspausdinta ir baigiama išleisti), ir Antano Skėmos "Celestą" (renkama).

● Nidos knygų klubas Anglijoj išleido Alės Rūtos versta Gustavo Flauberto "Ponia Bovary" I dalį, II dalis jau spausdinama. Tas pats knygos klubas išleidžia M. Biržiškos "Senasis Vilniaus universitetas", A. Branausko novelių rinkinį "Sniego platumos", J. Balio "Lietuvių mitologijos sakmės", A. Landsbergio novelių rinkinį, taip pat perspausdins J. Grušo romaną "Karjeristas".

● Švyturį, rotatorium spausdintą žurnalą, jau trečius metus leidžia Australijoje; redaguoja kun. Pr. Vasaris ir Br. Zumeris. Š. m. antras numeris turi 60 psl., sudėta įvairių straipsnių, Australijos gyvenimo kronika ir aktualijų.

VOKIEČIŲ FILMŲ GAMYBA

V. Vokietijoje ir V. Berlyne nuo karo pabaigos iki šių metų pastatyti 529 filmai. Susuko jas 176 bendrovės, be jų dar dalyvavo 39 užsieniečių bendrovės ir 47 vokiečių — užsieniečių bendrovės. 1945 m. po karo nepagaminta nė vieno filmo, kitais metais tik vienas. Nuo tada filmų produkcija vis didėjo, 1954 m. susukta 107 filmai.

● Vikingų laivų kapai surasti netoli Hamburgo, Haithabu. Ten iki 11 amžiaus buvo didelis prekybos uostas, kur vikingų laivais prekes vežiojo į visus pasaulio kraštus. Įvykus mūšiu, laivai buvo paskandinti. Dabar vandenys surasti du gerai išsilaikę laivai, su pilnais įrengimais. Kartu dumble rasta ir įvairių vikingų apyvokos daiktų. Vokiečių archeologai nori laivus iškelti iš vandens.

● Atėnuose, Graikijoje, šiuo metu vyksta muzikos ir dramos festivalis, prasidėjęs rugpjūčio 22, baigsis spalio 2. Be graikų valstybinės operos, be Atėnų orkestro ir Nacionalinio Teatro festivalyje dar dalyvauja ir New Yorko filharmonijos orkestras. Programos vyksta Herodes Atticus teatre, visai netoli Akropolis. Išsienavimas ir operų kostiumai padaryti senajame graikų stiliuje. Ir Mozarto "Idomeneo" praeis ne barokiniuose, bet senuosiuose graikų istoriniuose kostiumuose.

● Iš Reiner Maria Rilkes veikalų "Die Weise und die Tod" Wuerzberge susuktas filmas.

Nedriškite kišti snapo

KODĖL PAUKŠČIAI GIEDA IR ČIULBA?

Zmogus yra linkęs į viską žiūrėti ir viską aiškinti savosios būsenos galvojimo mastu. Zmogus, gerai išsimiegojęs, gerai pavalgęs ir geros nuotaikos pagautas, ima niūniuoti linksma dainelę arba švilpinti lankščias melodijas. Besiklausydamas jis paukščių čiulbesio, savo patirčių pritaikė jiems ir padarė išvadą — paukščiai gieda iš pasitenkinimo. Gražus sugretinimas tik, deja, neteisingas.

Paukščių stebėtojai po ilgo darbo priėjo išvados, kad paukščiai gieda ne laimei, džiaugsmui ar meilei išreikšti, bet savo giesmę paskelbia teisę į tam tikrą teritorijos nuosavybę:

krūmokšnius, medį ar bent jo šaką. Gražiu čiulbesiu ir skambiomis melodijomis išrašo tai nelemtai įgimtą egoistinį dėsni: "Draugai kaimynai, šioje zonoje jau yra teisėtus savininkas ir nedriškite kišti savo snapo!"

Nenori tikėti šiuo prozaikišku aiškinimu? Stebėkit atidžiau kokį paukštelį ir pamatysite, kad jis gieda labiau tam tikroje pasirinktos zonos vietoje: atskiram krūme, medy ar šakoj. Pamėginkit jį nubaidyti, jis vėl grįš į "savo" vietą ir tai reiškia, kad jis taip pigiai neatšizadės pasirinktos nuosavybės. Jei kitas koks sparnuotis per daug arti kiša snapą į "savininko" teritoriją, šis ima dar garsiau gediti, o tai reiškia — bėk iš čia arba gausi į plunks-

nas. Susirėmimo atveju visada laimi užpultasis, nors jis būtų ir žymiai mažesnis ir nepeštukas. Puolantysis jaučia, kad jis eina prieš bendrą tvarką ir nerami sąžinė verčia greičiau palikti nesavo "žemę".

Eilinių stebėjimų patvirtino gamtininko David Lack bandymai. Jis paėmė narvelį čiulbuonėlį ir pakabino jį krūme — ginčytiną teritoriją. Po kiek laiko šis ėmė čiulbėti ir skelbti savo nuosavybę. Neilgai trukus atskrido kitas. Nors pirmasis negalėjo kitaip gintis, kaip tik skambia giesme, antrasis gi pasijuto be argumentų ir nusidangino susigėdęs, į girių tankynę. Kitu atveju tą patį paukštelį padėjo į kito jau aiškiai nusavintą teritoriją. Tikrasis savininkas šoko ant narvelio, o kalnys susigūžė kampely ir lyg maldavo atleidimo už išbriovimą į svetimus namus.

Nuosavybės pasiskirstymas vyksta pavasarį, todėl paukščiai tuo metu labiausiai gieda.

Išperinti paukščiukai, vos tik sparnai užauga, atsiskiria nuo tėvų ir gyvena kartu broliai ar seserys jie būtų. Turėdami ligi sekancio pavasario daug laiko, jie nebinzina veltui, bet apsižiūri tinkamą vietą, kad pavasariui atėjus galėtų užgiedoti sau nužiūrėtą teritoriją ir, susiradus gyvenimo drauge, sukti lizdą.

Pavasarij kartais reikalai gana rimtai susikomplicuoja.

Patinėliai, čiulbėdami savo sodyboj, atkreipia dėmesį kaimyninių krūmų "merginų". Širdelė ne avelė, šieno nepaduosi. Paukštytės nedrausiai išlenka į "dainiaus žemę" ir, taip staigiai neatpažintos, kartais būna nelipšniai, apipešotos. Bet vos tik klaida pastebėta, patinėlis ima gailėtis ir atsilygina prašydamas "rankos". Paukšties biologškai vėliau subręsta nei patinėliai. Todėl ligi vedybų yra dar laiko. Bet ir tuometu patelė jau skaitosi sužieduotinio turtų bendrininkė ir lygiu atkaklumu juos gina nuo pasikėsintojų.

Dar įdomesnių dalykų nutinka, patelei kiaušinėlius padėjus.

Jei tuo metu į tą apgyventą vietą užklysta koks viengungis patinėlis, visi apylinkės kaimynai sutartinai šoka jį pešioti,

bet, matyt, kad tai daro ne iš peties. Sukelta panika baigiasi tuo, kad kiekvienas užleidžia "bežemiui" truputėlį

savo teritorijos ir taip sudaro galimybę ateiviui įsikurti. Susiradęs jis gyvenimo draugę, pradeda pastoviai gyventi savo teritorijoje, kuri nuo dabar bus ginama visų kaimynų su įprastu atkaklumu.

Paukščiai savo balsu ir melodijomis didžiuojasi ir yra labai pavydūs. Įrodymui galima paminėti tikrą atsitikimą su vienu, žmonišku terminu tariant,

pagarsėjusiu dainininku vargėnu.

Tasai, savo nelaisvės narvely tupėdamas, buvo pramokęs išvarinėti gražias melodijas su įvairiausiais paraitymais. Po kiek laiko į tą patį narvelį buvo įleistas jaunas varnėnas, kuris greit pasisavino senio mėgiamiausias natas ir jas išgiedodavo dar su mandresniu padrebiniu. Senelis, nepernešdamas jauniko įžulumo ir savo pažeminimo, nutilo ir ištylėjo du metu, kol katinas, įkišęs leteną, mandrųpypkį jaunįkį paglostė taip, kad tas pasimirė. Nespėjus konkurento kūnui atšalti, senelis vėl "atvėrė savo dainų skryneles" ir giedodavo savo mylimiausias melodijas, kad net visas namas skambėjo.

M. K.

LIETUVOJE gandrai užkalendavo savo nuosavybę ant svetingo ūkininko stogo.

ŠVELNUS LIUBENKOS VARDAS VIRTO KANČIOS IR BAIMĖS SIMBOLIU

Liubenko — vardas, kuris galėtų tiktai kokiai gražuolei ir būti įamžintas į romaną ar kitokios knygos puslapius. Deja, tėra tik vienas iš nykiausių pasaulio kalėjimų.

Pačiam Maskvos vidury, kur Teatro gatvė atsiremia į Dzeržinskio aikštę, stovi septynių aukštų niūrus mūrinis namas, išsiskiriantis stiliu nuo vėliau aplinkui statytų namų. Prieš bolševikų revoliuciją jame buvo "Rosija" — pati didžiausia visoj imperijoje draudimo įstaiga. Ten tada virė normalus biznio gyvenimas. Žmonės, matydami minias interesantų įeinant ir išeinant, tą namą nuo senų laikų vadino Liubenko.

Namą bolševikai nusavino 1917 ir jame įsikūrė liūdnai pagarsėjusi Čeka — valstybinė milicija, kurią sugalvojo Leninas savo priešam žudyti. Vėliau toji milicija pasivadino GPU, o dabar jau yra MGB, bet vis ta pati — terorizuoti laisvės trokštančius žmones.

Išvaikytų valdininkų vietas užėmė milicininkai. Darbo ir raštinių kambarius pavertė į vienukes su geležiniais virbais, įrengė žiaurų kalėjimą.

Švelnus Liubenkos vardas virto kančios ir baimės simboliu.

Tūkstančiai nekaltų žmonių čia laukė ir laukia savo spren-

dimo, kuris tėra vienas ir visiems lygus — mirtis. Čia mirties yra laukę, kaip savo išganyto, dėl bausių kančių ir patys šio pragaro kūrėjai. Užtenka tik paminėti Jagodą ir Ježovą, nužudytus 1938, ir Beriją prieš porą metų.

Kad Liubenko baisi, visi tai žino, bet lig šiol nedaug kas gyvas iš jos išėjo ir nedaug kas buvo žinomas. Tik nepersebiausiai pasiekė laisvą pasaulį vienas, kuris ten yra sėdėjęs ir, laimingu atveju, pasprukęs po Berijos likvidacijos, kaip to "liaudies prieš" nekaltai įkištas. Iš jo pasakojimų galima apytikriai susidaryti Liubenkos vaizdą.

Keliolika didžiulių pastatų yra sujungti į vieną ir apgyvendinti MGB daliniu, kuriems vadovauja Berijos įpėdinis Kruglovas.

Pačių kalėjimo pastatų iš lauko nesimato.

Jie sudaro atskirą namą, sujungtą atviru koridorium trečiame aukšte su pagrindiniu pastatu. Kitos trys pusės apvestos mūrais, ant kurių kas šeši metrai įtaisytos sargybiniams būdelės. Kalėjimo pastatas tėra 6 aukštų. Kalėjimo rūsy įrengtos pirtys, dizinfekcijos skyrius, pačios kėčiausias vienuotės ir kiti kambariai, pavyzdžiui, jei reikia iš kalinio "išpešti atvirą prisipažinimą".

Zemai yra atskiros durys kalinių sunkvežimiams įvažiuoti, sargybinių gyvenamieji butai, kalėjimo pareigūnai, kuriems pavesta atvežtuosius iškratyti, nufotografuoti bei atlikti kitokius formalumus, kurių čia neįmanoma nė išskaičiuoti.

Pirmame ir antrame aukštuose laikomi kaliniai.

Kiekviename yra po 14 didelių kambarių, galinčių talpinti 6 sukimštus žmones ir truputėlį apšviestus pro lubose esantį plyšį. Be to, dar yra 9 kambarėliai, neturintieji jokios šviesos. Į juos siunčiami giliausiam "savo kalčių pažinimui". Iš jų išeina visi sąžinė radę patį didžiausią nusikaltimą — "liaudies priešas".

Trečiame aukšte apgyvendintos moterys,

ketvirtam ir penktam aukšte dedami verti "didesnės pagarbos" ir turį būti griežtai nuo visų atskirti. Iš vienuotės kiekvienas žengia į savotišką gardą, kur jo laukia du ginkluoti esant. Visas gardas, reikalui esant, tempiamas į keltuvą. Prie kiekvienų durų įtaisytos

dvi šviesos: žalia ir raudona. Žalia parodo, kad kaliniai yra viduj, raudonji gi užsideda, kai tik durys veriamos.

Tuo pačiu laiku negali jokio kito kalinio iš vienuotės leisti, kad vienas kito nematytų.

Į tardymo kambarius lydi du ginkluoti sargybiniai ir iš pasokos dar seka trečias vyresnis su automatu. Sargai negali kaliniams nei žodžio tarti. Jie tik išklauso ir referuoja savo viršininkams, o tie pasirūpina per kitus atsakyti, jei iš viso atsakymas reikalingas. Kaliniai negali miegoti rankas po apklotu pakisę ir nusigręžę nuo tos durų skylės, pro kurią sargai stebi. Taip pat naktį negalima užgesinti šviesos.

Liubenko nėra didelė. Bendrai joje tėra 125 celės, talpinančios apie 600 kalinių. "Darbymečio" metu čia užvirsta ir žymiai daugiau. Visiems "turint gerų norų", susispaudžia ir visad telpa.

Iš tikrųjų Liubenko nebūtų tikras kalėjimas, o tik pėjųjimo namai, kol suimtieji ištardomi, sudaroma jiem byla ir nuteisiami. Tačiau yra daug tokių, kurie metų im-

tais laukia bylos eigos ir negali sulaukti.

Tikrieji kalėjimai Maskvoje yra trys: Lefortovskaja, Taganskaja ir Butyrka.

Lefortovskaja yra rytinė miesto daly, pastatyta neseniai buvusio karinio kalėjimo vietoj. Normaliai talpina 2000 kalinių ir taip pat yra pereinamasis. Taganskaja yra senas kalėjimas, jis "visai patogiai" priglaudžia 4000 ir naudojamas tuoj po teismo kaliniams išskirstyti po kitus "rojaus" kampelius.

Neskaitant darbo stovykių, didžiausias visoj Rusijoje kalėjimas yra Butyrka. Šiaurinė miesto daly. Teturi tik 30-čiai tūkstančių vietos, bet niekad ten nėra mažiau kaip 60,000 kalinių. Butyrkos rūsyje buvo sušaudytos 1933—1938 metų valymo aukos.

Kai komunistinė Rusija subirs, tada tik pasaulis galės tikrai pamatyti "rojuje" buvusį tikrąjį pragarą, kuris pralenkia visų laikų diktatorių išgalvotas žmonėm kankinti priemones.

V. G.

Telefonas — tikra amerikoniška apgaulė

Kai šiandien kalbame telefonu, net nepagalvojame, kad šis išradimas jau ne toks senas. Telefono tėvynė — Amerika, jo gimtinė — Bostone. Jis čia greit plito visam krašte ir nukeliavo į Europą. O ten tą patogų išradimą gana šnairu pasitiko.

Štai prieš 75 metus Vokietijos pašto ministeris išleido raštą pirmiausia Berlyniui, kal ten įtaisomas telefonas. Rašė gana atsargiai, lyg pats nepasitikėtų išradimu. Pačiame Reichstage — parlamente kalbėjo, kad tai neįtikinama, kad tai amerikoniška apgaulė.

Tačiau kiti parlamento nariai žiūrėjo kiek šviesiau, vienas aplankė net 1000 įvairių firmų, įmonių siūlydamas įsitaistyti telefoną.

Po šešių mėnesių vąjas Berlyne atsirado tik 94, kurie panorėjo telefono. Buvo padaryta ir pirmoji centralinė. Kiek daugiau aparatų išvedė atskiros įmonės, susijungdamos tiesiogiai viena su kita.

Už telefoną tuomet turėjo sumokėti per metus 120 aukso markių. Už tuos pinigus paštas tiesė telefono laidus tik du kilometrus. Už kitus laidus reikėjo pačiam abonentui su-

mokėti, po 50 aukso markių už kilometrą.

Bet laikas veikė telefono naudai, po 50 metų, 1927, tame pačiame Berlyne jau buvo 245.000 abonentai, o dabar vien tik vakarų Berlyne yra 155.000.

PLAKATŲ STULPAMS 100 METŲ

Šiandien gatvių kampuose, miestoduose vartojami dideli plakatų stulpai yra vokiečių išradimas. Tai atsitiko prieš 100 metų. Vienas Berlyno spaustuvininkas Ernst Litfass norėjo pagarsinti savo leidinius. Iki tol visi skelbinimai buvo klijuojami prie medžių, šulinių, o spaustuvininkas su manė padaryti didelius plakatus ir pakalbinti juos ten, kur daugiausia žmonių, praeina. Taip jis savo lėšomis įtaiso 150 stulpų, kuriuos ir pavadino jo vardu. Iš Berlyno šis naujiena keliavo greit kitur ir be jokios baimės plito miestų kvartaluose.

Murillo, garsaus ispanų dailininko, nedidelis paveikslas, parduotas tik už 34.46 dol. Savininkas nežinojo, kad jis Murillo kūrinys.

IŠ VISUR

● Milton Stark iš Santa Monica, Calif., be redakcinio darbo "Lietuvių Dienose", pradėjo tvarkyti ir žurnalo administracinius reikalus.

● Prof. St Kolupaila, profesorius Notre Dame Universitete, South Bend, Ind., rugpjūčio pabaigoje lankėsi Los Angeles, kur pirmą kartą buvo nuvykęs dar iš Lietuvos prieš antrąjį pas. karą.

● Kunigų pakeitimai. She-nandoah, Pa., 15 mėnesių išbuvęs kun. St. Railla rugsėjo 7 d. išvyko į šv. Petro ir Povilo lietuvių parapiją Tamaqua, Pa., kur klebonauja kun. K. Batutis. Į šv. Jurgio parapiją atkeliamas iš Tamaqua jaunas kunigas Eugenijus Wassel (Vasiliauskas. Kun. dr. Pranas Stalkas, buvęs Little Rock, Ark., vyskupijoje 2 metus ir mokytojas aukštesnįj mokyklą, atkeltas į šv. J. Sirdies parapiją New Philadelphia. Jis yra kilęs iš šv. Kazimiero parapijos Philadelphiaje.

● Priskėlimo parapijos Toronte pastatų pirmoji dalis jau baigta. Pastatyta salė, kurioje dabar bus ir pamaldos. Rugsėjo 11 d. pamaldos, vykusios anksčiau kino salėje, perkeltos į nuosavas patalpas. Tą dieną įvyko ir vaikučių pirmoji komunija. Parapijai vadovauja tėvai pranciškonai. Statybai planus parengė architektas St. Kudokas, vykdė inž. J. Augustinavičius. Vėliau, sutelkus daugiau lėšų, bus pastatyta plano antroji dalis — vienuolynas ir pati bažnyčia.

● Didž. Britanijos Liet. Sąjungos skyrių valdybų konferencija šaukiama rugsėjo 24—25 d. d. Lietuvių solyboje.

● Kun. Antanas Liubickas, MIC., Londone, Anglijoje, atlaikė pirmąsias mišias. Naujasis kunigas yra tremtinys, buvęs kareivis, Anglijoje kurį laiką dirbęs žemės ūkyje, vėliau mokėsi tėvų marijonų seminarijoje Italijoje.

● Inž. Algirdas Močinskis Sao Paulo mieste vadovauja statybai didžiausiam P. Amerikos sunkiosios chemijos produktų ir plastikos fabriku. Neseniai jis penkis mėnesius lankėsi Belgijos, Prancūzijos, Vokietijos ir Italijos cheminės industrijos centruose, susipažindamas su moderniais įrengimais.

● Aušros Vartų parapijos bažnyčios Montrealyje, Kanadoje, pašventinimas įvyks rugsėjo 25 d. Prieš šventinimą novėnų ves ir pamokslus sakys kun. A. Grauslys, rugsėjo 24 d. įvyks koncertas, kuriame dalyvaus sol. St. Baranaukas.

● Grįžo iš Lietuvos. 1938 m. Windsorio lietuvių Veronika Badikonienė buvo išvykusi aplankyti Lietuvos; prasidėjus karui, ji ten pasiliko. Jos vyras B. Badikonis jau nuo 1947 m. pradėjo rūpintis, kad išleistų išvažiuoti jo žmonai, Kanados pilietei. Po pakartotinių prašymų žmona gavo leidimą ir lėktuvu per Vilių, Maskvą, Pragę, Paryžių, Montrealį ir Torontą, kelionėje užtrukusi 6 dienas, rugpjūčio 23 pasiekė Windsoro aerodromą. Jos dukterė Bronė 17 metų dar liko Lietuvoje. Dabar rūpinamasi ir ją parsigabenti į Kanadą.

● Lietuvių sodyboje D. Britanijoje kas savaitę vasarą apie 50 lietuvių. Išgytoji sodyba, pertvarkant jos vidaus įrengimus, dar nėra galutinai išmokyta. Kad išlygintų skolas, paskelbtas 2000 svarų važus; specialiais laiškais kreipiamasi į Anglijos lietuvius ir prašoma aukų.

NIEKADA NĖRA PER VĖLU

Rugsėjo 7 d. garsiai dailininkai, vadinamai Grandma Moses, suėjo 95 metai. Ji yra tikrai retas reiškinys meno istorijoje — visą gyvenimą praleidusi ūkininkaudama, tik senatvėje pradėjo piešti.

Gimė ji 1860 m. rugsėjo 7 Greenwich, N. Y., gimtoji pavardė Anna Robertson. Vėliau ištekojo už Moses, dabar turi 11 anūkių ir 17 praanūkių. Visą laiką sunkiai dirbo žemės ūkyje. 1937 m. — ji buvo tuomet 77 metų, — išsekus jėgoms ir nebegalint laukuose trūsti, dukterė patarė motinai piešti paveikslus ir juos prekymečiuose pardavinėti. Senutė ir ėmėsi teptuko, dažų, kaip išmanė, taip juos maišė ir tepė. Jau sekancioje Cambridge mugėje ji išstatė savo paveikslėlius, bet tuo metu dar jos niekas nepastebėjo.

Kiek vėliau Hoesick Falls,

● Kierkegaard 100 metų mirties sukakties proga Danijoje įvyko pirmas Kierkegaard kongresas, kuriame dalyvaavo daugelis filosofų bei mokslininkų iš įvairių pasaulio kraštų.

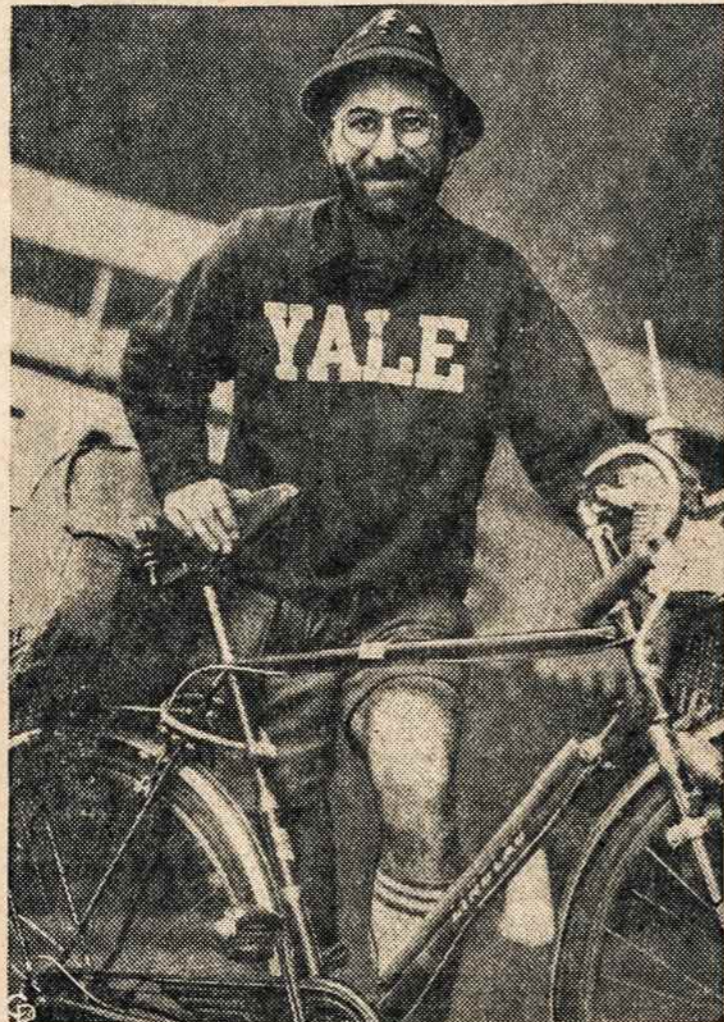
● Palmor observatoriją Kalifornijoje jau parengė dangaus atlaso pirmąją dalį. Visas atlasas susidės iš 1758 atskirų nuotraukų, kurios parodys dar iki šiol nepažįstamus tolimiausius dangaus skliautus, mažytes žvaigždeles, kurios vos vos matomos tamsiausią naktį.

● Beethoveno užrašų knygu-tėje, kuri yra Britų muzėjuje, Londone, surasta dar iki šiol nežinoma jo kompozicija — Allegretto in Es, pianui, smuikui ir čeliui. Spėjama, kad ši kompozicija yra jo jaunystės, 14 metų, kūrinys. Pirmą kartą ją išpildys lapkričio 8 BBC programoje.

● Amerikoje sudarytas specialus fondas, kurio vertė siekia 5 milijardus dolerių. Kas metai šis fondas skiria 300 milijonų dolerių įvairiom stipendijoms, mokslo reikalams. Į fondą įsijungė didžiosios firmos ir daugel labdarinų įstaigų.

N. Y. vienoje vaistinėje ji išstatė keliolika paveikslų. Juos pamatė vienas žurnalistas ir nupirko už ypatingai mažą kainą. Parsivežė į New Yorką, kur 1940 m. spalio mėn. Otto Keller išstatė savo galerijoje, pavadindamas "Ką piešė ūkininkė". Pasisekimas buvo tiesiog netikėtinas. Senutė buvo tikra naujiena, ji išgarsėjo ne tik Amerikoje, bet ir Europos kraštuose. Jos paveikslų išgijo Metropolitan muzėjus New Yorke, Londono muzėjus, Salzburgo ir Vienos meno galerijos. Kritikai pripažino jos originalumą, ypač ją įvertino anglai, kurie rado jos kūryboje skaidrų šviežumą, išraiškos jėgą, savitumą, kuris apjungia visą būti. Nuo tada ji ir vadinama tiesiog "Grandma Moses", jos paveikslu stilius irgi pavadintas jos vardu.

Meno ji niekur nesimokė. Piešė kaip išmanė. Vėliau bedirbdama pati suvokė spalvų maišymą ir taip susikūrė originalų stilių.

TOM PLAUT, Yale universiteto studentas, dviračiu apkeliauos Europą, iš laivo turėjęs dviračių tempti dėl vykstančio streiko.

ADV. L. MAZOTA KANDIDATUOJA Į MIESTO TARYBĄ

Mūsų sostinė nuo potvynių mažiau nukentėjo nei kiti Conn. valstybės miestai, bet nuostolių neišvengė. Susisiekiama jau atstatytas, jau grįžtama į normalų gyvenimą.

Uraganas papurtė ir lietuvių iš miego. Klubiečiai, jų direktoriai nutarė pastatyti savo pirmininką advokatą Leoną Mazotą (Mašiotą) kandidatūrai į mūsų sostinės miesto tarybą.

Prieš keletą metų vietos lietuvių pirmą kartą šios kolonijos istorijoje įsijungė į amerikonišką politiką, pastatydami demokratų partijos kandidatūrai jauną lietuvių juristą advokatą Praną Mončiūną (Monchun), sūnų Jono Mončiūno, žymaus veikėjo mūsų parapijoje ir klube. Advokatas Frank Monchun buvo klubo pirmininkas. Jo pirmtakūnas J. Pilkauskas ir kiti padarėsi jaunąjį advokatą eiti į politiką, taip Fr. Monchun buvo Conn. valstybės senatorium per du terminus, vėliau — teisėju.

Dabar klubiečiai vėl ryžtasi praveisti savo pirmininką Leoną Mazotą į Hartfordo miesto tarybą. Kaip atrodo, yra galimybių, kad mūsų tautietis bus išrinktas į tarybą, žinoma, jei visi Hartfordo lietuvių stotys jam į talką ir remis jo kandidatūrą. Respublikonų šūlai ir nepartinė CCC grupė vadai taip pat remia mūsų tautiečio kandidatūrą, o kai CCC žada paramą, yra vilties, nes CCC valdo dabartinę tarybą.

Leonas Mazotas, jaunosios kartos lietuvis, gabus ir visų

HARTFORDO LIETUVIAI

mėgiamas žmogus, neišdidus, sukalbamas. Užaugęs Hartforde, parapijos mokykloje baigė pradžios mokslo, vėliau Holy Trinity kolegijoj, Georgia School of Technology. Patekęs į kariuomenę, tapo aviacijos aukštu karininku — Lt. pulkininku, kariuomenėje išbuvo 6 metus, pateko į "Military Intelligence" lietuvių katalikų organizacijose ir klubuose, yra taip pat amerikoniškų organizacijų bei klubų narys, eidamas visokias pareigas; jis yra Lietuvos Vyčių ir K. of C. narys, bei L. A. pil. klubo pirmininkas. Jis plačiai žinomas tiek lietuvių, tiek amerikiečių visuomenėje.

Visi Hartfordo lietuvių — respublikonai, demokratai ir nepartiniai — remkime savo tautiečio kandidatūrą, balsuokime už jį ir jo kandidatūrą nominacijų metu spalio 1 ir rinkimų metu, taip adv. Mazotą pastatykite į mūsų sostinės tarybą.

Prasideda mokslo metai

Sv. Trejybės lietuvių parapijos gimnazijoje (High School) ir greta veikiančioje lietuvių šeštadieninėje mokykloje prasi-

deda mokslas. Prašome visų lietuvių pasinaudoti šeštadienine mokykla ir ten leisti vaikus. Jie pramoks lietuvių kalbos, rašybos ir kitų mokslo dalykų. Tėvų komitetas ir prel. J. Ambotas rūpinasi šiais švietimo reikalais.

Nelaimė

Vietos lietuvių veikėja, klubo vicepirm. Br. Vedeikį, einantį gatve, nutraukė autobusus ir sunkiai sužeidė, sužalojo šonkaulius, veidą, įlaužė nosį. Br. Vedeikis jau grįžo iš ligoninės, bet dar negreit eis į darbą.

Nunešė derlių

Andrius Rėkus, smulkusis ūkininkas, suspėjo savo gamybos dalį nuimti ir parduoti, bet kitą dalį uraganas nusinešė į Conn. upę potvynio metu, tačiau jis sako "Tokia Dievo valia, nepaisau". Dabar jis ruošiasi organizuoti vaidinotojų būrelį, jis yra senas scenos mėgėjas. Žada suruošti porą vaidinimų. Jis paėmė V. M. K-čio parašytą komediją studijuoti, bet dar nepadarė sprendimo, patiko ar ne.

Klubiečių gegužinė

Įvyko sekmadienį klube, nes lietuvių parkas Glastonburyje, tvano paliestas, pasidarė labai purvinas.

VMK.

MISKU gaisruose prie Santa Barbara, Kalifornijoje; jau žuvo 10 gesintojų.

Kad būtų linksmiau

VIENINTELIS JUOKAS

Pasakojama, kad Amerikos prezidentas Washingtonas per visą savo gyvenimą iškirtęs tik vieną juoką. Tai nutikę svarstant parlamente išlaidas ginclavimosi reikalui. Parlamente pasiūlė, kad Amerika niekad neturėtų daugiau kariuomenės kaip 3000 vyrų. Tada Washingtonas pakilęs ir taręs:

"Visai sutinku su minėtu pasiūlymu. Tik prašau jį papildyti dar vienu straipsniu, būtent, įrašyti į įstatymą, kad Jungtinių Valstybių niekad neužpultų priešą kariuomenė didesnė kaip 2000".

NEBUVO KO NUSIMINTI

Žmona, rodos, turėtų būti reikalingas namų daiktas ir, jai dingus, nebūtų pagrindo džiūgauti. Kitaip susidariusią padėtį išnaudojo Bussoni, Ferraros miesto gyventojas Italijoje. Kai jis sužinojo, kad jo žmona pabėgo, išsinuomavo mažą lėktuvėlį, prisikrovė at-

NORINČIŲ Į AMERIKĄ ATVAŽIUOTI ASMENŲ,

KURIEMS REIKIA PARŪPINTI GARANTIJAS, PAPILDOMAS SĄRAŠAS NR. 5

56. Bertys, Povilas, gim. 1922.

1. 25., Osteikiuose, Lietuvoje; buhalteris, šoferis,

a. Bertys, Albina, gim. 1933.

1. 4., Indaiatube, Brazilijoje; siuvėja,

b. Bertys, Paul, gim. 1954.

11. 3., Bielefeld, Vokietijoje.

(21a) Bielefeld, Am Alten Dreisch 13a, Germany.

57. Budrys, Pranas, gim. 1917.

3. 23., Talainiuose, Lietuvoje; statybos darbininkas.

Uhlerborn Depot, Germany.

58. Daukšys, Petras, gim. 1923.

1923. 5. 30., Juskiske, Lietuvoje, šoferis. Adresas: Schwetzingen, 8591 LSCo., Germany.

59. Delgau, Wilhelm, gim. 1907.

9. 21., Kaune, Lietuvoje; malūnininkas.

a. Delgan, Bertha, gim. 1910.

4. 15., Kaune, Lietuvoje;

b. Delgan, Rudolf, gim. 1936.

3. 29., Kaune, Lietuvoje; šaltkalvis;

c. Delgau, Bruno, gim. 1937.

12. 25., Kaune, Lietuvoje; elektrikas;

d. Delgau, Walter, gim. 1942.

8. 9., Soldau, Vokietijoje;

e. Delgau, Bernhard, gim. 1951.

6. 27., Heringen, Vokietijoje. Adresas: Herringen/Werra, Schillerstr. 29, Germany.

60. Eidėnas, Antanas, gim. 1920.

8. 1., Svėksnoje, Lietuvoje; keltėris;

a. Eidėnas, Genovaitė, gim. 1926.

12. 3., Šiauliuose, Lietuvoje; pardavėja;

8. Eidėnas, Irena, gim. 1948.

3. 3., Belgijoje. Adresas: Schwetzingen/Mueling, Germany.

61. Enskat, Gustav Albert, gim. 1936.

1. 21., Beruktiske, Lietuvoje; stalius. Adresas: Kaiserslautern, 2040 LSCo., Germany.

62. Fisers, Ilmars, gim. 1923.

3. 18., Riga, Latvijoje; darbininkas;

a. Fisers, Egita, gim. 1929.

8. 5., Libau, Latvijoje; siuvėja;

b. Fisers, Silvija, gim. 1952.

1. 24., Offenbach, Vokietijoje. Adresas: Kaiserslautern, 2040 LSCo., Germany.

63. Guiga, Bronius, gim. 1927.

4. 1., Saldutiškyje, Lietuvoje; rinkėjas. Adresas: Kaiserslautern, 2040 LSCo., Germany.

64. Horszaruk, Pieter, gim. 1917.

4. 7., Kriwno, Galicijoje; ūkininkas;

a. Horszaruk, Pranė, gim. 1915.

3. 4., Kundrėnuose, Lietuvoje;

b. Horszaruk, Peter, gim. 1952.

12. 31., Bielefeld, Vokietijoje. Adresas: (21a) Bielefeld, an den Gehrén 8, Germany.

65. Janulevičius, Jonas, gim. 1924.

5. 9., Merkinėje, Lietuvoje; darbininkas;

a. Janulevičius, Therese, gim. 1926.

6. 11., Schweinfurt, Vokietijoje;

b. Janulevičius, Jonas, gim. 1948.

11. 6., Schweinfurt, Vokietijoje. Adresas:

(13a) Schweinfurt, Franz-Schubertstr. 22, Bl. 1, Germany.

66. Kavaliauskas, Julius, gim. 1922.

3. 6., Kriauniuose, Lietuvoje; statybininkas. Adresas: Allee 42, Nouvelle Cite, Fraix Marais, par Douai, Nord, France.

67. Kiemschies, Georg, gim. 1938.

2. 21., Kybartuose, Lietuvoje; metalo tekintojas. Adresas: Frankfurt/Main, Frankenalley 243, Germany.

68. Kowoczek, Witold, gim. 1921.

7. 16., Opeln, Vokietijoje; metalo tekintojas. Adresas: Frankfurt/Main, Eschersheimerlandstr. 220, Germany.

69. Laukmichel, Johannes, gim. 1921.

2. 14., Niemersatt, Lietuvoje; kurikas;

a. Laukmichel, Rosa, gim. 1926.

10. 22., Naila, Vokietijoje;

b. Laukmichel, Gertruda, gim. 1946.

4. 2., Naila, Vokietijoje;

c. Laukmichel, Erika, gim. 1948.

1. 13., Naila, Vokietijoje;

d. Laukmichel, Albert, gim. 1954.

5. 27., Naila, Vokietijoje. Adresas: Bruchmühlbach, 4203 LSCo., Germany.

Bražėnas dainavo Stamfordo koncerte

Stamford, Conn., gyvenęs solistas Vilius Bražėnas š. m. rugpjūčio 29 d. buvo pakviestas dainuoti su simfoniniu orkestru, kuriam dirigavo muz. Lawrence Smith, užbaigtųjų vasaros sezono koncerte, garsiami vasaros koncertais Woodside Parke, kur dažnai koncertuoja net ir New Yorko radio bei televizijos žymybės.

Solistas Bražėnas anglų kalba išpildė tris dainas: Rosos "Loveliest night of the years", L. Lenza "Kodėl manęs nesu-pratai" ir De Capua "Sugrįžk

spausdintų sekančio turinio lapelių ir juos pabarstė ant miesto. Buvo parašyta: "Draugai, priimkite mano sveikinimus iš aukšto! Turiu garbės jums pranešti, kad mano žmona pabėgo, bet aš nenusime-nu."

PATARIMAI

"Kaip čia vis išsina, kad kaldamas vinį į sieną vis nusimušu pirštus?"

"O gi kalk abiem rankom, tai nenusimuši".

"Mano žmona nuostabiai viską užmiršta".

"Ar galiu tau patarti?"

"Žinoma, prašau".

"Užrašyk jai raščiuką ir prilipink prie veidrodžio".

PAAISKINIMAI

Savininkas: "Ar tamsta nematai užrašo: privatu, žvejoti uždrausta?"

Žvejotojas: "Atsiprašau, pone, kas privatu, neturiu teisės skaityti".

Jaunas gydytojas: "Kokia laimė, kad tamsta atėjai; buvo jau pats laikas".

Pacientas: "Tiesa, daktare, tokiu laiku kiekvienas reikalingas pinigų".

HELP W. MALE

SANDĖLIŲ DARBAMS VYRAI

NEREIKALINGA PATIRTIS

Popierio gaminiai
Geras pradinis atlyginimas
Draudimas, Ligonų kasa
Apmokamos atostogos,
Pensija ir kitos privilegijos
Pastovus vidų darbas,
40 val. 5 darbo dienos
Proga viršvalandžiam ir karjerai
Reikalinga bent angliškai suprasti

AMERICAN VISCOSE CORP.

111 N. Canal
11 aukštas

į Sorento", itališkai gi arija "Una furtiva lagrima" iš Donizetti operos "Meilės elektras".

Solistas savo balso gražumu bei galingumu ir perdavimo tikslumu taip sužavėjo Stamfordo įvairią publiką, kad ši intensyviu plojimu reikalavo kartoti dainas.

Stamfordo lietuviškoji visuomenė, gausiai dalyvavo koncerte, labai džiaugėsi lietuvių solisto didžiu pasisekimu, bet ir pasigedo lietuviškos dainos. Tačiau, žinodama, kad Vilius su lietuvišku repertuaru jau ne kartą yra viešai pasirodęs, tikisi, kad jo nepamirš ir ateityje.

Stamfordiškiai lietuvių, linkdami energingam solistui ir toliau daina skinti laurus, laukia greito naujo pasirodymo. S.V.D.

Chicago, Ill.

TELEPHONE:
DEARBORN 2-0819
TO PLACE
HELP WANTED ADS.
ASK FOR AD TAKER

HELP WANTED FEMALE

Urgently Needed!
Registered Nurses
For 3 Shifts
3 P. M. to 11 P. M.
7 A. M. to 3 P. M.
11 P. M. to 7 A. M.
In very modern new Hospital
Permanent positions.

Apply in person
COMMUNITY
MEMORIAL
GENERAL
HOSPITAL
Willow Springs Rd. at 51st St.
La Grange, Ill.
Phone:
FLeetwood 2-1200
Mr. J. G. SMITH
Between 9 and 4

OUTSTANDING OPPORTUNITY
for
office workers
CLERC - TYPISTS
TYPISTS IBM
ELECTROMATIC
Excellent starting salary. Working
conditions best!
5 Day Week.
Paid Vacations. Transportation at
door, near Lake St., Milwaukee
Ave. and North Sangamon bus
at door.
PYOTT FOUNDRY
MACHINE CO.
328 N. Sangamon
MO 6-0294

HELP W. MALE

"WANT A GOOD PLACE
TO WORK?"
Immediate Opening for
SKILLED
MACHINISTS
TURRET
and
ENGINE LATHE
BORING MILL
For Night Shift
Must have tools, read and speak
some English. Good transportation.
Near Lake St., Milwaukee Ave.
and N. Sangamon bus at door.
PYOTT FOUNDRY
MACHINE CO.
328 N. Sangamon.
MO 6-0294.

RHEEM MFG. CO.

GOOD JOBS
FOR QUALIFIED
ARC WELDERS
Must Have Ability to Pass
Welding Test.
MATERIAL HANDLERS
Free Insurance — Cafeteria
Automatic Progression
Apply:
RHEEM
MFG. CO.
7600 S. KEDZIE
Or Phone
HEmlock 4-7500, Ext. 243.

MELISE ROSS (vidury) džiaugiasi sužinojusi, kad ji išrinkta prezidento regatos karaliene. Ja būčiuoja motina.

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

Kabaretas

VYT BELECKAS, savininkas

Baras, SALE vestuvėms,
parengimams, susirin-
kimams, etc.

1883 MADISON ST

BROOKLYN 7

Tel. EV 2-9586 (Prie Katedros) APT. 40108 - Kėdėgėvė

TALARSKI FUNERAL HOME

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

380 Maple Avenue, Hartford, Conn.

Maloniai patarnauja lietuviams naujai įruoštoje patalpose,
prieinama kaina.

Tel. CHapel 6-1377

DAR GALIMA ĮSIGYTI pavieniams pirkėjams

(platintojams nesunūčiame dėl mažo kiekio)

V. AUGUSTINO

LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMĄ

Puiki dovana sveiktinaiems įvairioms progoms, tiems, kurie
Lietuvos nėra matę, be to, ir mačiusiems gražus prisiminimas
KAINA — \$5.00

"DARBININKAS"

680 BUSHWICK AVE. BROOKLYN 21, N. Y.

Užsīsakys "Šv. Pranciškaus VARPELĪ"

Kā tik išejo iš spaudos KUN. VYT. PIKTURNOS

AMŽINOJI AUKA

MISIOS, JŪ ESMĒ, VAISIAI, MALDOS IR APEIGOS

200 puslapių, iliustruota. Tai pirmas didesnis bandymas lietuvių k. duoti gilesnį šv. Mišijų aukos supratimą.

KAINA — \$2.00

Gaunama "Darbininko" administracijoje.

TO PLACE, YOUR AD CANCEL OR CHANGE CALL LO 3-7291

DISPLAY

HAND-DEE DRIVE-IN RESTAURANT Home Cooked Food At Its Best Specializing in SEA FOOD, STEAKS, SHOPS Fountain Service - Breakfast Lunch - Dimers OPEN 24 HOURS

RELIGIOUS VOCATIONS

DOMINICAN SISTERS OF THE PERPETUAL ROSARY Cloistered, Contemplative Community forming a Guard of Honor for Mary...

BROTHERS OF MERCY Since their foundation, in 1856, the Brothers of Mercy have been helping the unfortunate.

Nursing men and boys, rich and poor, regardless of race and creed, in their own homes.

Operating farms and performing other duties: cooking, maintenance, etc.

The Brothers of Mercy need you. For more complete information concerning a vocation with us, write:

Reverend Brother Provincial Ransom Road, Clarence, N. Y.

REAL ESTATE

LYNBROOK near St. Raymond's Church and school, 4 rooms and bath down, porch, 3 rooms and bath upper, full oil unit, screens, venetians, double garage, plot 50x130 easily convert. Call owner Lynbrook 9-5214.

WHITE PLAINS, NEAR STEPIEG H. S. CAPE COD COLONIAL

In sought-after location, 5 rms., tiled bath, center hall, flagstone terrace; exp. 2nd. Full basement. Lovely landscaped plot. Delightful home. Perfect for small family. In catholic community. Asking \$26,500. Must be seen to be appreciated. Owner moving. Call week-end evenings, WH 8-0822.

GARDEN CITY VICINITY St. Ann's Parish. Three bedrooms. Finished basement. Front and back patio, garage, near station and catholic institutions. Appliances included. \$17,200. Floral Park 2-0371.

DISPLAY

PIUS X SCHOOL OF LITURGICAL MUSIC MANHATTANVILLE COLLEGE OF THE SACRED HEART PURCHASE, N. Y. Courses Open to Both Men and Women Veterans Accepted Under the G. I. Bill of Rights GREGORIAN CHANT GREGORIAN ACCOMPANIMENT CHOIR CONDUCTING LITURGICAL SINGING POLYPHONY SCHOOL MUSIC THEORY-HARMONY COUNTERPOINT and correlative subjects. Organ-Piano-Voice Write for Booklet "N" Telephone: White Plains 6-9600

GREEN ACRES

WOODED HILLS ON THE TOMS RIVER Located on Route 70 Half-way between Routes 527 and 571 with quick access to Garden State Parkway on super highways. Large Modestly Priced Lots. Budget Plan Available. Restricted Bathing Area. BUILD AND INVEST IN ROOMING OCEAN COUNTY DIRECTIONS: From the North - turn right off the Parkway or Route 9 at Route 70, then follow Route 70 to Green Acres. From the West - turn left off 571 at Route 70; or turn right off 571 at Route 70. JOHN G. CORRIGAN TOMS RIVER, N. J. Phone for information Toms River 8-2072. Ask for MR "L".

BUY NOW AND SAVE

Used Refrigerators & Ranges. GLOBE REFRIGERATOR REPAIRS 37-18 ASTORIA BLVD. QUEENS, N. Y. RA 8-4821

WE BUILD NEW HOMES

CARPENTER-BUILDER Contracting, Alterations, Repairs DANZA SA. 7-4263

WEST WILDWOOD ROOFING. Geo. T. Frame, Jr. & Sons, "A Roof for Every Building" Gutter and Flashing - siding - Sheet Metal. Call Vilas 6-5440. Ask for Mr. "L". Delsea Drive, Green Creek, N. J.

HIGH SCHOOL GRADUATES - COLLEGE MEN desiring to serve Christ in the South as Priests or Brothers, write to Fathers of the Oratory, Rock Hill, South Carolina

SUNSET REST HOME FOR THE AGED

Established Since 1948 EXCELLENT CARE AND ACCOMMODATIONS Birthday Parties Given Each Month for Our Guests For Detailed Information Call Blackwood 8-0886 COOPER STREET ALMONESSON, N. J.

HOW TO BE HAPPY

Keep your heart free from hate, your mind from worry, Live simply, expect little, give much, sing often, pray always. Fill your life with love, scatter sunshine, forget self, think of others. Do as you would be done by. These are the tried links in contentment's golden chain. ALL MAKES SOLD AND REPAIRED. Fountain Pens, Pencils, Desk Sets, Cigarette Lighters, Electric Razors. Work Done on Premises by Factory Trained Men. ALL WORK GUARANTEED. CLERIC PENS especially designed for the Religious. Work Accepted by Mail. 165 FULTON STREET Off Broadway New York 38, N. Y. Phones: Worth 4-0580-0581.

FOUNTAIN PEN HOSPITAL

DIRECTORY OF SCHOOLS

MARY IMMACULATE HOSPITAL

SCHOOL OF NURSING 152-11-89 AVE. JAMAICA 2, L. I. N. Y. Conducted by the Sisters of St. Domenic, Miss Ellen C. Stark Director of Nurses JA 6 6400

ALL SOULS HOSPITAL SCHOOL OF NURSING

MORRISTOWN, N. J. Conducted -by the Sisters of Charity of Convent Station, N. J. Write or phone Sister Alice Eugenia, R. N. BS. N. ED. Jefferson 8-0900

GILBERT SCHOOL Education Specialists. Part-time Tutoring Dept. and Reading Clinic. After school and Saturdays for children attending other schools. Elementary and High School subjects. Reading Clinic. Preparation for Entrance exams and Regents. (Also full-time Elementary and High School. Individualized programs. See other ad.) 341 BRIDGE ST., Downtown Brooklyn. ULster 8-8825

COLLEGE MISERICORDIA. Dallas, Pennsylvania. A Residential and Day College for the Higher Education of Women. Conducted by the Sisters of Mercy of the Union. Incorporated Under the Laws of the State of Penn. Fully Accredited. Address the Dean.

DISPLAY

MASON WORK, REPAIRING AI MASONS: experts in sidewalks, driveways, retaining walls, waterproofing, brick stoops, patios garages, drains replaced and repaired, also repairing chimneys and fireplaces. ALL WORK GUARANTEED Call any time OR 5-3325 or HU 5-9129 Free estimate Ask for Joe

\$2.00 SERVICE CALL on any make Television Set Phone: BE 8-2808. Ask for NORMAN PARKWAY TELEVISION Authorized Admiral Dealer 8401 3rd Ave., Brooklyn, N. Y.

PHOTOGRAPHY WEDDING - CLUB GROUPS Anniversary & Church Portraits Specializing in Children Activities - PHOTO-STAT SERVICE - LUBECK 220 1/2 E. Main St. Bound Brook Ask for MR "L" ELiot 6-3598.

BIBLE SALESMEN!

I will interview all ambitious sales-minded people regardless of Post experience, for a life time selling career. If you are a willing worker and neat in appearance we will train you for sales work in Bronx and Westchester. Those selects will enjoy a steady income the year round with recognition of endeavor by salary increases and promotion. If you are looking for selling experience or seeking, take advantage of our new advance commission program. (Applicants must speak good English). Apply between 5-8 P. M.

527 Lexington Ave (48-49 Sts.) Room 504. PL 9-2256.

WIN YOUTH FOR CHRIST...

IN THE CLASSROOM IN THE SHOP ON THE PLAYGROUND AS A BROTHERS OF CHARITY For Information, Contact: THE VOCATIONAL DIRECTOR Boyhaven, West Newbury, Mass.

DIRECTORY OF DISTINCTIVE SCHOOLS AND COLLEGES

CATHOLIC - DAY - BOARDING - MILITARY BOYS - GIRLS COED - ELEMENTARY & PREPARATORY

ELIZABETH SETON SCHOOL, 1061 North Broadway, Yonkers 3, N. Y. Resident Pupils, Yonkers 9-4000; School, Yonkers 9-5900; Sisters of Charity; Mother Mary Berchmans, Directress; 200 Students; College Preparatory, Secretarial and Home Economics; Resident Students \$1600; Non-Resident \$500.

ACADEMY OF THE SACRED HEART OF MARY, Sag Harbor, L. I. For Girls only. Tel. 5-0087; Mother Thomas, Principal; 225 Students; Elementary and High School; Commercial Electives; Day \$250 and Boarding \$800.

ST. MARY'S VILLA ACADEMY TABLE BOCK - SLOATSBURG, N. Y. Boarding School for High School Girls Academic and Commercial Courses Affiliated with the University of the State of New York. Conducted by the Sisters Servants of Mary Immaculate Address Sister Superior Telephone Number Sloatsburg 32378.

ACADEMY OF OUR LADY OF THE BLESSED SACRAMENT. Broaden, Goshen, N. Y. Goshen 476; Sisters of St. Dominic of Blauvelt; 60 pupils; day and boarding school; college preparatory and commercial courses; outdoor activities; short distance from New York City.

LACORDAIRE SCHOOL, Upper Montclair, N. J. Ideal school for girls. Small classes, Sisters of St. Dominic, Montclair 2-10248. Accredited by Mid-College Prep. and Elementary Departs. Music, Athletics, Drama, Typing, etc State Assoc.

CALDWELL COLLEGE, Caldwell, N. J. A four-year Liberal Arts College conducted by the Sisters of St. Dominic, Accredited by Middle State Assn. Humanities, Sciences, Business, Music, Teacher Training, Library Science, B. A., B. S. degrees, Associate in Arts, in Gen. Secretarial, Catalogue: Registrar, Caldwell, N. J.

GEORGIAN COURT COLLEGE, Lakewood, N. J. Lakewood 6-0940; Sisters of Mercy; Sister Marie Anna, President; Sister Mary Giovanni, Dean; 250 Students; A. B., B. S. Degrees; Day and Resident; Tuition \$500; Board and Room \$750. Address. Secretary.

GOOD COUNSEL COLLEGE, White Plains, N. Y.; Sisters of the Divine Compassion; Mother M. Dolores, President; Sister M. Cyril, Dean; 250 Students; B. A. and B. S. Degrees; Pre-Medical, Teacher Training; Business Education; Day and Boarding; Tuition and General Fee \$450; Board and Room \$635.

MOUNT ST. MICHAEL. A Country Boarding and Day School For Boys Within N. Y. City Limits Conducted by the Marist Brothers. Write for Catalogue or phone 4300 Murdock Ave. Bronx, N. Y. (66) Fairbanks 4-1400.

HOLY NAME HOSPITAL. School of Nursing, Teaneck, N. J. Conducted by the Sisters of St. Joseph, Newark. Applicants must be between the ages of 17 and 30. Classes now forming. Send for Catalogue to Director of Nurses. Telephone 7-3070.

SACRED HEART OF MARY ACADEMY 1833 Marmion Ave. Bronx 60 N. Y. Telephone TREmont 8-2829. Conducted by the Religious of the Sacred Heart of Mary, High School For Girls.

ACADEMY OF NOTRE DAME. Tyngsboro-on-the-Merrimack, Mass. Resident and Day School for Girls. Elementary and High School Departments. Conducted by Sisters of Notre Dame of Namur. Address: SISTER SUPERIOR. Academy of Notre Dame, Tyngsboro, Mass.

MARYMOUNT COLLEGE NEW YORK CITY

Conducted by the Religious of the Sacred Heart of Mary. Four years Liberal Arts, B. A.; B. S. Degrees. Accredited Information. Secretary: Marymount College, 221 East 71st St., N. Y. C.

ST. JOSEPH HILL ACADEMY

ARROCHAR PARK STATEN ISLAND 5, N. Y. Tel: SAint George 7-1904 Conducted by the Daughters of Divine Charity. Chartered by University of the State of New York. Primary and Elementary Day School for BOYS. Primary, Elementary, Grammar and High School Boarding and Day for GIRLS

ST. VINCENT'S HOSPITAL SCHOOL OR NURSING

158 WEST 12TH STREET NEW YORK 11, N. Y. Approved by New York State Dept. of Education. Accredited by National Nursing Accrediting Service. Conducted by Sisters of Charity. Mt. St. Vincent-on-Hudson. Course: 3 Years. Requirements: 4 Years High School, 1 Year Chemistry. For Further Information Apply To: Sister Marian Catherina, P. N. Director, School of Nursing.

CHAMINADE MINEOLA, LONG ISLAND

A high school for boys taught by MARIANISTS. A high school that emphasizes religion and religious practices. A high school fully accredited by the New York State Board of Regents and the Middle Atlantic States Association of Secondary Schools and Colleges. A high school that offers a complete extra-curricular program. A high school that features speech and speech activities.

HOLY FAMILY ACADEMY

BAYONNE, N. J. Telephones HE 6-4447, FE 9-7341 A Day High School for GIRLS. Conducted by the Sisters of St. Joseph. Courses Academic and General with Commercial Subjects.

STAR OF THE SEA ACADEMY LONG BRANCH NEW JERSEY

Boarding and Day School for GIRLS. Affiliated with the Catholic University - Washington, D. C. Conducted by Sisters of Charity. Tel.: Long Branch 6-0434.

ACADEMY OF THE HOLY ANGELS FORT LEE NEW JERSEY

Conducted by the School Sisters of Notre Dame, Elementary School. High School. Preparatory School. General Course. Tel.: Fort Lee 8-0417.

SAINT MARY'S ACADEMY LAKEWOOD, NEW JERSEY

Boarding & Day School for GIRLS. Pre. Primary. Primary and Elementary. Conducted by the Sisters of Mercy. Write for Catalogue "L" Lakewood, N. J.

OUR LADY OF VICTORY SCHOOL OF NURSING

Benedictine Hospital Kingston, N. Y. Kingston 2-500. Conducted by Sisters of St. Benedict. Classes start in September Requirements. Accredited High School Diploma with two years of Science, 1 1/2 to 35 years of age. Apply now for admission.

MOUNT ST. JOHN ACADEMY

VILLA O'CONNOR GLADSTONE, N. J. A select resident and day school for boys and girls. Spacious grounds, modern facilities, Summer and Winter sports. Secondary Department for Girls Only Conducted by the Sisters of St. John the Baptist. Phone: PEapack 8-0640

VACATIONS

We Enjoy Children & Families THE ELIDA Rooms \$25 week up. Pvt. baths running water. Coffee shop. From Snacks to full course dinners. Near catholic church. Reduced Sept. rates. Write for booklet "L" 841 Central Ave. Ocean City 8802

SMITH'S ADARE MANOR Box 52 Purling NY. Tel.: Cairo 9-2467

Hot-Natural swimming pool. Lawn sports. Good American home style meals. Innerspring mattresses. Cold water, bicycles, horses. Near Village and catholic church. Reasonable rates. Open during sept. Write for booklet "L"

SHERMAN HOUSE

Route 17, 7 miles west of Rescoe Corners. Beaverkill River, Russell Brook, both noted trout streams hunting in season. Excellent Food. Friendly, courteous service. Accommodations for whole family. Rates you can afford. For information write for booklet "L". Near catholic church. Sept. rates reduced. Helen La Nave, Mgr., Roscoe, N. Y.

DISPLAY

GLEN MARY

Route 385 Catskill, N. Y. Large enough to be comfortable. Small enough to be homelike. One mile from Catskill village. Near catholic church. Concrete swimming pool, shuffle board, lawn sports. All home cooking. Special September rates. Send for booklet "L".

ALICE & GED GAFFNEY, Props. Catskill, N. Y. Tel.: Catskill 992

ISLIP GRACE COURT HOMES Cordially invites you to inspect their new model home on Grace Court, South of Maple St. and 1 block E. of Ocean Ave. Now nearing completion-Prices start at \$13,000.-Plots over 8,000 sq. ft. and nicely wooded. Near catholic institutions.

VAL ENTERPRISES, BUILDER ROCCO INFANTINO, AGENT TEL.: MOHAWK 9-6070

MEN

If you are sincerely looking for a livewire organization, higher earning & rapid advncem't investigate

OUR

lifetime oppty for a reputable career, with unlimited earning powers to show our beautiful Catholic action

BIBLE

on scheduled presentation in Catholic homes. You simply turn the pages & tell the story-our Bible sells itself!

SALES MEN

with pleasant personality & neat appearance can qualify. Prefer men bet. 25 & 45. Selling experience helpful but not necessary. Our men

ARE

the highest paid men in the direct selling field today. Don't you miss out on this once-in-a-lifetime opportunity for

HIGHEST

paid permanent career in town. Our beginners average \$75-\$100 per wk. through our advance comm. program. It is pleasant work and highest

PAID

position. Beginners encouraged. Also a few part time positions available. Apply bet. 5-8 P. M. 527 Lexington Ave. (48th-49th st.) Room 504 PL. 9-2256

BUS OPPORTUNITY

PIZZERIA & BAR Doing \$1000 weekly, new kitchen modern, located Flushing, N. Y. Wonderful opportunity for family Priced at \$15,000. Call owner: MR. MORAN FLORAL PARK 4-8796

CABINET SHOP. FOR SALE. For rent or partnership! Est 12 yrs. Wonderful location on Main artery of Route 110. Chance of a Lifetime. 376 Walt Whitman Rd. Huntington Station, L. I. N. Y. Huntington 4-4060.

AUTO PARTS, ACCESSORIES, AND GAS STATION. With property and living quarters. Excellent location on Route 25. Priced right. Phone: James Port 2-3994

CHINCHILLAS, 10 PAIR

Very reasonable GL. 8-0511. GL. 8-2967

REAL ESTATE

4 Room Bungalow-Year-Round Home - Large - 1/3 Acre Plot - All Utilities - Paved Roads. Not a Development. Extra Plots Available. Samuel Kenetel, Patchogue 3-0257 R.

HUNTINGTON. Beverly Gardens. Beautifully 3-acre estate 12-room frame house, seven bedrooms, 3 baths, powder room, living room; fireplace, dining room, modern kitchen, TV room enclosed porch, 2 open porches, breakfast room, sun-deck 3-car garage, summer house, stone barbecue greenhouse. Immediate occupancy. Near catholic institutions, appointment only. Call owner: VI 7-4247 or VI 6-0536.

FOR SALE-In New Milford, Conn., 3 miles on Rt. 129, 6-room modern brick home, oil-steam heat, copper tubing, oak floors, tile bath, on 2 acres beautiful country site. Price, \$18,000. Also in New Milford, Conn., 5-room, modern on one acre, hot water heat, copper tubing, tile bath. Price \$12,500. In catholic community. For appointment call Joseph Concannon, 478 Prospect St. Torrington, Conn. Tel.: Hunter 9-7680.

BAY SHORE Sale, frame house, 50x176, 4 bedrooms, 2 kitchens, 2-car garage, solid cement. Anchor fenced all around. Completely furnished including 2 TV's. GE dishwasher. Near catholic institutions. 47 Redington St., Bay Shore 7-5412.

FLORAL PARK-Nassau, 2-story detached state roof, double garage, large plot, fin. bsmt., 3 baths. Walk to worship, schools & R. R. Ideal for prof. use. Walking distance to catholic institutions. \$26,500. FL. Pk. 3-2776.

NEW HYDE PARK. CUSTOM BUILT CAPE COD. FROM 18750 Brick, plastik, full basement. in Holy Ghost Parish, model at 1632 Lowell Ave. New Hyde Park 133 Mineola Blvd. PI 6-5775.

GARDEN CITY & VICINITY NEW CUSTOM BUILT Cape Cods, Ranches, Colonials, Split Levels Agent at each of these locations ● Jefferson St. & Stewart Ave. ● 116 Wilson St. near Clinch ● 34 Fenimore St. near Clinch ● Washington Ave. & Pine St. Other Custom Homes Built to Order Alliegro. 133 Mineola Blvd. RI 6-5775 All in St. John and St. Ann parishes.

MOUNT KISCO. 7-room house, 3 large bedrooms, pine-paneled dining room, modern kitchen, porch and patio; 2 car garage. Outdoor fireplace. Oil hot-water heating; 100 x 150, beautifully landscaped. Completely fenced. Hard-top driveway. In exclusive section. Near catholic church and parochial school. \$20,500. Mount Kisco 6-6835.

FORT WASHINGTON New Colonial Ranch. Living room, fireplace, dining room, kitchen, 2 bedrooms, bath, Full dormer upstairs, garage, basement, in catholic area. Reasonably priced. PO 7-0187.

THE PELHAMS "Nice Homes For Nice People" 30 minutes from Grand Central. 2 Fine Parishes. Highest Educational Facilities. All Listings. RAYMOND W. MANEY "I've Seen Pelham Grow" 570 Fowler Ave. PE 8-0897

HEMPSTEAD, \$18,990, Large 4-bedroom house, good condition; h/w oil heat; beautiful shade trees, quiet neighborhood; walking distance to O. L. of Loretto parish, public and parochial schools; 2-cars garage; plot 160x125. Will split plot to suit buyer. In catholic area. Principals only. IV. 1-6446.

QUEENS VILLAGE-6 sunny rms., spacious living and dining room, enclosed porch, 3bedrooms, oil heat, garage, bus -door to subways and L. I. R. R. Incarnation Parish and school, 2 blocks public school. \$18,500.

BRONXVILLE HEIGHTS. Owner leaving state must sell 3 bedrm. Colonial, 5 yrs. old. 130x135. \$19,500. In catholic area. SP. 9-3192.

FARMS

SMALL FARM. 4 acres, Hen house, 1000 chicken, 2 car garage, all improvements, \$11,500. Also other farms, homes, land. ROMAN CHARKOWSKI R. F. D. 1, Box 350 Farmingdale, N. J.

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVŲ LAIKRAŠTIS
APJUNGES
AMERIKA, LYS ORGANA DARBININKŲ IR LIETUVIŲ ŽINIAS
680 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 27, NEW YORK

NEW YORKO NAUJIENOS

St. Barzdukas,
L. Bendruomenės Valdybos pirmininkas, rugsėjo 10, lydima adv. J. Slepčio, Tarybos pirmininko, lankėsi Darbininko redakcijoje.

Maironio šeštadienį
mokykla Brooklyne mokslo metus pradeda ateinantį šeštadienį, rugsėjo 17. Mokiniai renkas 8:45 val. Apreiškimo par. mokyklos patalpose, iš kur organizuotai eina į bažnyčią. Po pamaldų skirstosi į klases. Kviečiami mokyklą lankyti ir nauji mokiniai, kurie bus priimami apatinėje salėje (rūsy).

Mokestis už mokslą tas pats — už vieną vaiką mėnesiui \$2.50, pusmečiui — \$12.50; už du ar daugiau vaikų mėnesiui \$3.75, pusmečiui — \$18.75.

Balfo koncertas
rengiamas lapkričio 20 d. Visos organizacijos bei lietuviškos institucijos yra prašomos tą dieną jokių parengimų nerengti, kad tuo nenukentėtų lėšų sukėlimas šalpos reikalams.

Leonė Juodytė,
praėitą sekmadienį, minint "I am an American Day" Central Parke, New Yorke, tarp daugelio artistų solo padainavo ariją iš "Samsonas ir Delilos" operos.

Rozė Mainelytė,
išvykusi atostogų, lankosi Havanoje, iš kur keliaus į Meksiką. Grįžusi ji dalyvaus Angelų Karalienės parapijos koncerte, kuris įvyksta rugsėjo 25 d.

Pianistė
S. Paleček-Levickienė
grįžo iš atostogų ir priima mokinius piano studijom. Užsirašyti galima tel. Virginia 6-5213 nuo 8 ligi 9 rytais ir nuo 9 vakarais. Jos adresas — 91-49 115 St., Richmond Hill, N. Y.

Vedybinio gyvenimo
30 metų sukaktį rugsėjo 3 minėjo Antanas ir Marija Matuliai. Pobūvis vyko Klubo salėje, Maspeth. Vakariui vadovavo Karvelis, rengime daugiausia pasidarbavo Rita Matulytė, P. Jonaitis ir P. J. Slapikas. Svečių atsilankė daug ir pasakyta sveikinimo kalbų bei linkėjimų.

Atidaryta paroda
Zurnalistas Almus Šalčius, savo namuose, 77 Steamboat Rd., Great Neck, N. Y., surengė nedidelę parodą, kuri atidaryta rugsėjo 10 d., dalyvauja 13 lietuvių dailininkų. Paroda tęsis visą mėnesį, iki spalio 10 d.

Stephen Bredes Jr
ADVOKATAS
37 Sheridan Ave.
Brooklyn 8, N. N.
Tel. APllegate 7-7083

SCHOLES BAKING, Inc.
V. Lukas — vedėjas
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

Lietuviška duona — geriausia duona. Mes kepame duonas, pyragus ir pyragaičius pagal visus skonius. Tortai, ypatingai pyragai vestuvėms, krikštynoms ir kitoms iškilmingoms progoms. Užsakymai išpildomi kogeriausiai.

Išvežiojame į krautuvs privačius namus.

William J. Drake
Dragūnas
LIETUVIS ADVOKATAS
Telefonas JAMAICA 6-7272

Psitarimas bendruomenės reikalais

Šeštadienį, rugsėjo 10, New Yorke tarnybiniais reikalais lankėsi St. Barzdukas, iš Clevelando, JAC Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkas. Vietos lietuvių visuomenę jis supažindino su savo darbo planais, ir norėjo išgirsti visuomenės atstovų pasisakymus dėl tolimesnių darbų.

Susirinkimą atidarė J. Slepčys, New Yorke apygardos pirmininkas ir pirmininkauti pakvietė V. Alksnį, sekretoriui V. Bačiauską.

Pirmą pranešimą padarė J. Slepčys, peržvelgdamas LB organizavimą Amerikoje iki pat tarybos išrinkimo. Prisiminė, kad 1951 m. lapkričio 18 d. New Yorke iškilmingu aktu buvo įkurta Lietuvių Bendruomenė, dalyvaujant tūkstančiams senųjų ir naujų lietuvių. Lokas veikė 4 metus. Nors ir susidūrė su daugel sunkumų, tačiau bendruomenės organizacijai jis davė rėmus, priėmė statutą, gegužės 1 pravedė rinkimus į Tarybą ir liepos 2-3 d.d. New Yorke sušaukė pirmą tarybos suvažiavimą. Lokas perduoda naujai valdybai 60 apylinkių, ke-lioliką seniūnijų, buvo užsi-mota suorganizuoti 12 apygardų, bet iš jų savo veiklą parodo tik 6-7. Tolimesnis LB organizavimas ir jos ugdymas jau priklauso naujai išrinktai LB valdybai.

Po J. Slepčio pranešimo kalbėjo ir St. Barzdukas, valdybos pirmininkas. (Jo pranešimą spausdinsime atskirai penktadienio laidoje).

Pirmininkas apžvelgė valdybos sudarymą ir supažindino su planais. Dėl veiklos ir apskritai dėl bendruomenės kilo gyvos diskusijos.

A. Bendorius, išeidamas iš St. Barzduko pranešimo, kalbėjo, kad LB turi siekti visuotinio — kuo daugiausia įtraukti tiek senosios kartos

Kun. J. Čekavičius,
einą vikaro pareigas St. Raphael airių parapijoje Long Island City, buvo ištiktas širdies atakos ir savaite turėjo praleisti ligoninėje. Daktarams nepavyksta nustatyti priežasties. Greičiausia atsiliepia 1941 metų bolševikų tardymai ir kalėjimo išgyvenimai.

Šv. Pranciškaus tretininkas rugsėjo 17, Pranciškaus stigmų gavimo šventėje, lietuvių bažnyčiose bus suteikiama generalinė absoliucija.

Maspeth klubas kegliaavimo (bowling) sezona atidarys rugsėjo 26. Taip pat pranešama, kad organizuojasi ir moterų komanda.

Nuo karo nukentėjusiems šelpti ateinantį sekmadienį kat. bažnyčiose daromos rinkliavos.

A. Vasaitis,
iš Bostono, lankėsi Darbininko redakcijoje.

J. Stuko
"Lietuvos atsiminimų" radijo valandėlė šeštadienį paminėjo 15 metų sukaktį specialia programa.

žmonių, tiek ypač jaunimo. Inž. A. Novickis kelė mintį, kad į LB būtų priimamos ir atskiros organizacijos, kurios be savo organizacinių pareigų dar atliktų ir LB statutines pareigas. Jis taip pat pasisakė ir prieš rinkimų į tarybą mažoritarinę sistemą.

J. Pažemėnas kalbėjo, kad valdyba nelaukdama, iki bus daugiau pritraukta narių į bendruomenę, vykdytų konkrečius darbus. Jie padės ir daugiau žmonių pritraukti. Jis taip pat atkreipė dėmesį į santykius su kitomis tautinėmis grupėmis.

V. Banelis dabartinėje valdyboje pasigedo atstovų iš senųjų ateivių tarpo.

V. Jonuškaitė ypač akcentavo jaunimo reikalą, kad jo kuo daugiau įsijungtų į bendruomenę.

Prel. J. Balkūnas, Loko pirmininkas, palietė piniginius reikalus, ragino valdybą ir toliau platinti Tautos Fondo ženklelius, iš kurių būsią pajamų; Lokas dabartinei valdybai perduos apie 1100 dol. Siūlė jis iš programos neišbraukti ir laisvinimo reikalų.

Ryšium su mintim organizuoti pasaulio lietuvių kongresą, jis papasakojo savo išpuždžius iš P. Amerikos, kur aplankė 8 valstybes ir susipažino su lietuvių veikla. Šį pasaulio lietuvių kongresą ragino surengti Amerikoje ir siūlė valdybai tuoj imtis darbo.

V. Audėnas pasisakė prieš valdybos atskirų pagelbinių organų steigimą; kam, esą reikia Svetimio Tarybos, kam Kultūros Fondas kuria savo skyrius. Valdybos užsimojimams esą per dideli.

J. Žilėvičius papildė mintį apie draugijų įstojimą į LB; reikią įtraukti ir istisas parapijas.

St. Dzikas ypač pabrėžė kultūrinį darbą, lietuviškos kūrybos skatinimą, rūpinimąsi jaunimu, švietimu.

Dr. A. Musteikis rado, kad valdybos planai konkretūs ir aiškūs.

J. Krušinskas ypatingą dėmesį atkreipė į lėšų organizavimą, esą, nario mokestis per mažas, pats Valdybos pirmininkas turėtų būti apmokamas, kad geriau organizuotų visą veiklą.

V. Senikas pabrėžė, kad bendruomenė pasiliktų tik prie kultūrinių reikalų; visai atsiskaitų politinės bei šalpos veiklos.

Į visas pastabas atsakė idomiau St. Barzdukas. Žadėjo, kas bus naudinga, įtraukti į savo planus, rengdamas programą.

Susirinkimo pabaigoje J. Slepčys padėkojo visiems už aktyvų dalyvavimą. Pats susirinkimas praėjo gana gyvai ir idomiau. Diskusijos parodė, koks yra didelis visų noras sukurti tvirtą ir veiklią mūsų Lietuvių Bendruomenę.

Po susirinkimo įvyko vaišės, kuriose dalyvavo apie 30 asmenų. Prie stalo dar pasikalbėta Bendruomenės veiklos klausimais.

JOSEPH QUINN, slaugės rankose Chicagoj gyvenia 6 mėnesių amžiaus sukaiktuves. Jo motina ji buvo naujagimii palikusi lagamine viešbutyje. Vėliau ji areštuota New Yorke.

KAS NAUJO KINO TEATRUOSE

Mister Roberts. Pagal J. Logan to paties vardo scenos veikala, jam pačiam ir Mervyn Le Roy režisuojant, pastatytas tikrai puikus filmas. Yra jame nesuvaldomu juoku prasieržiančios komedijos, yra ir giliai ir širdį smingantių epizodų. Visa tai rodo, kad "Mister Roberts" bus vienas iš mėgiamiausių filmų.

Žiurovas nukeliamas į nedidelį amerikiečių karo tiekimo laivą, užfrontės vandenyse, visai besibaigiant II pas. karui. Per visą karo laiką jo įgula nėra susitikusi prieš, net savų didesnių karo laivų nėra mačiusi. Laive viešpatuoja nuobodulys. Laivo kapitonas (James Cagney), gal kiek per daug komiškai sušaržuotas, nepaprastas originalas ir igulos nemėgiamas. Visai kitoks laivo karininkas Mr. Roberts (Henry Fonda), bandąs visokiais būdais ištrukti iš šio laivo ir patekti į kovos laivus, kad galėtų susitikti su priešu. Tačiau visi jo prašymai nepraeina pro laivo kapitoną. Labai idomus ir žmogiškai jautrus Mr. Roberts santykiai su laivo įgula ir dviem artimesniais draugais — daktaru (Wm. Powell) ir jaun. karininku (J. Lemmon). Jie pagaliau sukom-

binuoja būdą jam pagelbėti, ir Mr. Roberts gauna naują paskyrimą. Deja, po kurio laiko jo draugai gailisi pagelbėti jam ištrukti iš šio seno, bet ramaus laivo.

Puiki Henry Fondos vaidyba gyvai atskleidžia didesniems žygiams besiveržiantį, bet prie kasdienybės prirakintą Mr. Roberts. Prie jo gražiai derinasi gana komiško charakterio vaidmenį vaidinąs jaunas artistas Jack Lemmon, bei laivo daktaras. Tik neįtikima, kad US laivyne galėtų būti tokių kapitonų, kaip tas, kurį vaidina James Cagney. Juk jis čia daug kvalesnis, negu garsusis kap. Queeg iš "Caine Mutiny".

Filme yra daug linksmy ir greit besikeičiančių situacijų, idomus pokalbio. Labai būtų sunku rasti nereikalingą veiksmą ar posakį. Spalvotas cineascopo ekranas retkarčiais atveria ir plačios jūros vaizdus. Filmą galima matyti New Yorke Radio City.

"Buhalterijos klaida" Great Necke

AL B-nės Great Necko apylinkės valdyba rugsėjo 18, sekmadienį, 5 val. Kasmočiaus salėje, 89 Steamboat Rd., Great Necke rengia Tautos šventės minėjimą.

Be trumpos oficialios dalies, bus idomi meninė programa, kurią atliks New Yorke liet. skautų dramos sekcija, vad. Vytauto Kidolio. Ši gražiai užsirekomendavusi scenos mėgėjų grupė suvaidins Vytauto Alanto 3 veiksmų komediją "Buhalterijos klaidą". Veikalo pagrindinius vaidmenis atliks Asta Endriukaiytė, Gražina Frankaitė, Birutė Kidolienė, Donatas Gasiūnas, Romas Kezys, Vytautas Kidolis ir Jonas Klėnas. Visi plačiosios apylinkės lietuviams kviečiami atsilankyti minėjime.

Ta pati skautų vaidintojų grupė greit ims ruošti statyti kitą veiklą. Su "Buhalterijos klaida" mano aplankyti aplinkinių lietuvių kolonijas ir dar kartą ją pakartoti Brooklyne.

LT. CHARLES A. FOLSOM laimėjęs pistoleto šaudymo rungtynes, iš 280 galimų taškų jis padarė 242.

TELEVIZIJOS ir RADIO TAISYMAS BANGA

340 RIDGEWOOD AVE. BROOKLYN, N. Y.
Garantuotai taisoma televizija, kambariniai bei auto radio, stiprintuvai (amplifiers), plokštelių automatai (record changers).
Aptarnaujami rajonai: Brooklyn, Maspeth, Woodhaven, Richmond Hill, Ozone Park, Forest Hill, Jamaica.
Darbas atliekamas prityrusio techniko, pripažinto RCA Instituto, New Yorke.
Darbo valandos: kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. pirmadieniais nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.

BOSTONO ŽINIOS

Kun. B. Rutkauskas, lietuvis domininkonas, buvo atvykęs į Bostoną aplankyti savo artimųjų.

Kun. J. Klimas dalyvavo skautų stovykloje Middleboro, o šio mėnesio pradžioje buvo arkivyskupijos kunigų rekolekciuose.

Nauji mokslo metai parapijos mokykloje prasidėjo rugsėjo 8 pamaldomis, o rugsėjo 9 pamokos jau vyko normalia tvarka. Parapijos vyriausiu vadovu ir globėju yra klebonas kun. Pr. Virmauskis.

Čiurlionio ansambliui priimti ir jų koncertą suruošti sudarytas atskiras komitetas, į kurį įeina: Č. Aleksandravičienė, A. Andriulionis, A. Bričkus, inž. Cibas, adv. J. Grigalius, inž. J. Gimbutas, I. Galinienė, inž. J. Izbickas, L. Iz-

bickas, A. Ivaška, J. Kačinskas, K. Mockus, St. Mockus, A. Matjoška, J. Olevičius, P. Razvadauskas, J. Romanas, S. Santvaras, J. Sonda, Švelnis, V. Vakauzas, kun. P. Virmauskis, A. Vasaitis, P. Viščinis ir adv. Young.

Rugsėjo 8 įvyko komiteto posėdis ir pasiskirstė atskiromis sekcijomis.

Koncertui ieškoma d'elės ir gražios salės, numatomos Jordan Hall (konservatorijos salė) ar John Hancock salė. Operos namai ir simfonijos rūmai lapkričio 12 bus užimti. Koncertas taip pat bus jungiamas ir su Paliuabų dienos švente. Jei Čiurlionio ansambliis aprėbtų, bus sudarytos sąlygos jiems pasirodyti ir televizijoje.

Kun. dr. V. Jeskevičius, kilęs iš Bostono, jėzuitas, profesoriaująs Fordham universitete New Yorke, lankėsi pas savo tėvus ir rugsėjo 4 d. bažnyčioje atlikė pamaldas, pasakė gražų lietuvišką pamokslą.

Dr. K. Šidlauskas, iš Chicago, anksčiau gyvenęs Bostone ir čia baigęs Harvard universitetą, lankėsi Bostone pas savo gimines.

Šeštadieninė mokykla savo mokslą pradeda rugsėjo 17 d. 9 v. ryto. Tuo laiku renkas jau pernai mokyklą lankiusieji ir naujai įstojantieji.

Visi tėvai kviečiami uoliai ir rūpestingai savo vaikus leisti į šeštadieninę mokyklą, nes tik ši mokykla išugdys lietuvišką dvasią, išmokys kalbos, jaunimą sustiprins ir įjungs į lietuvišką bendruomenę.

Šiomet mokyklai vadovauja Justinas Vaičaitis, praitais metais buvęs tos mokyklos mokytojas. Į Bostoną jis atvyko iš Australijos, kur buvo Liet. Bendruomenės centro pirmininku. Lietuvoje eilę metų mokytojavo gimnazijoje.

BOSTON, MASS.

**BARASEVICIUS ir SŪNUS
FUNERAL HOME**
254 W. Broadway
South Boston, Mass.
JOSEPH BARASEVICIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. ANdrew 8-2590

**WAITKUS
FUNERAL HOME**
197 Webster Avenue
Cambridge, Mass.
PRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir Balsamuotojas
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šer-menims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemliausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

Tel. EVergreen 7-4335
Stephen Aromiskis
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNIŠKA KOPLYČIA
423 Metropolitan Ave.
Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
(BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. BALLAS—Direktorius
ALB. BALTRONAS-BALTON
Reikalų Vedėjas
660 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y.

**J. B. SHALINS -
ŠALINSKAS**
Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE.
(priė Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Sutelkiam garbingas laidotuvs.
Koplyčios nemokamai visose, miesto dalyse; veikia ventilacija.
Tel. Virginia 7-4499

Tonikas viduriam
Čia yra naminė gyduolė: mišinys šaknų, žolių ir sėklų. Ji vartojama arbatos formoje nuo šių ligų: skilvio nevirškinimo, inkstų (kidneys), odos išbėrimo, gerklės užkimo, plaučių uždegimo, vidurių luosavimo, puslės ligų, širdies supykimo, šturpuliavimo, peršalimo, dieglių, reumatizmo, bronchito, rožės, riemens deginimo, galvos skaudėjimo, sąnarių gėlimo, ir nuo daugelio kitų vidurių ligų. Šios arbatos svaras kainuoja \$4.00.
Alexander's Co.
414 BROADWAY
South Boston 27, Mass.